

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 8 OCTOBER 1930

No. 771

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeleekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

7 OCTOBER 1930.

In den toestand van de geldmarkt kwam ook deze week geen verandering. Zelfs de gewone grootere geldvraag voor de maandswisseling had slechts zeer weinig invloed op de stemming en was van zeer voorbijgaanden aard. Particulier disconto liep van 1¹⁰/₁₆ pCt. op tot 2 à 2¹/₁₆ pCt.; maar reeds Donderdag kon men weder voor 1⁷/₁₆ pCt. plaatsing vinden en gisteren werd voor 1¹⁰/₁₆ en 1¹/₁₆ pCt. afgedaan. Callgeld steeg van 1¹/₂ pCt. tot 2¹/₂ pCt., maar werd Zaterdag weder voor 1¹/₂ à 1¹/₂ pCt. verhandeld. De prolongatierente schommelde tusschen 1¹/₂ en 2 pCt.

In verband met deze groote geldruimte en de zeer geringe credietvraag verlaagde De Nederlandsche Bank Vrijdagavond hare tarieven voor beleening en voorschot in rekening-courant met ¹/₂ pCt.

* * *

Op de balans van De Nederlandsche Bank vertoont de post binnenlandsche wissels een vermeerdering van f 4,4 miljoen, welke zich nagenoeg geheel laat verklaren door een toeneming van de credietischen van den staat. In de afgelopen week werd een bedrag van f 4 miljoen aan schatkistpapier rechtstreeks bij de bank ondergebracht. De beleeningen verminderden met f 7,2 miljoen. Het renteloos voorschot aan het rijk bedraagt f 1,7 miljoen minder dan verleden week.

De goudvoorraad der bank geeft een stijging van f 5 miljoen te zien. De zilvervoorraad blijkt met f 300.000 te zijn teruggelopen. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actief zijde der balans vermeerderden resp. met f 1,3 miljoen en f 4,1 miljoen.

De biljettencirculatie klom met f 9,5 miljoen. De rekening-courant-saldi geven een daling van f 4,4 miljoen te zien. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met f 2,7 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 49.

* * *

De wisselkoersen waren de afgelopen berichtsweek zeer onzeker. Flauwe en vaste koersen wisselden elkander af, zonder dat ook maar eenigszins kon worden nagegaan wat de oorzaak er van kon zijn. Maandag was de stemming vast voor Ponden en Dollars, daarentegen flauw voor Marken en Fransche Francs. 2.477%, 12.04¹⁴/₁₆, 59.01¹/₂, 9.72%. Den volgenden dag waren alle koersen lager 2.4780, 12.04%, 58.96, 9.72%. Daarop ontstond een stijging, die bijv. de Marken weder tot 59.05 deed oploopen. Vrijdag was de stemming weder flauw, maar Zaterdag bracht weder eenige hogere koersen. Ook de termijnmarges schommelden onophoudelijk en de zaken waren door den zeer beperkten handel buitengewoon moeilijk. Van de overige wissels valt nog te vermelden een plotselinge inzinking van Peseta's op gisteren tot 25.45 en een sterke val eveneens op gisteren van de Braziliaansche Milreis in verband met een uitgebroken revolutie.

LONDEN, 6 OCTOBER 1930.

Op den laatsten dag van het kwartaal bleek geld toch veel schaarscher te zijn dan verwacht was, zodat de markt zich niet zonder een beroep op de Bank of England redden kon. Een vrij belangrijk bedrag werd dan ook van de Bank geleend, terug te betalen op morgen. Ook de eerste dagen van October bleef er nog een zekere vraag naar geld bestaan voordat de dividenden hun weg tot de banksaldi hadden gevonden.

Een verdere verrassing ondervond de markt door de mededeeling, dat de Regeering de 4 pCt. War Loan 1929/1942 per 15 Januari 1931 aflosbaar stelt en daartegen op Donderdag a.s. de inschrijving openstelt op 4 pCt. Schatkist Obligaties 1934/1936 tegen een minimum prijs van 100¹/₂ pCt. Daarmede wordt een bedrag van waarschijnlijk ruim 70 miljoen van het beleggende publiek naar de geldmarkt verschoven, daar de nieuwe obligaties krachtens hun looptijd en prijs vrijwel uitsluitend voor de geldmarkt geschikt zijn.

De maatregel werd gunstig ontvangen. Daar de bezitters van de 4 pCt. War Loan Obligaties naar andere goudgerande belegging moeten omzien, werd de stemming op de effectenbeurs voor Gouvernementswaarden zeer vast.

Disconto werd eveneens vast met het oog op de waarschijnlijke geldbehoefte voor de inschrijving op de nieuwe obligaties. De noteering sloot daarom op 2³/₁₆ pCt., maar zal zich vermoedelijk op dat niveau niet kunnen handhaven.

HET GOUDVRAAGSTUK.

Wij hebben in de kolommen van dit weekblad meermalen gewezen op de waardeschommelingen, die het goud in den loop der tijden heeft ondergaan, en op de gebreken, welke de gouden standaard vertoont uit een oogpunt van waardevastheid. Naast de korte golfbewegingen der conjunctuur konden in den loop der tijden prijsbewegingen van verscheiden decennia worden waargenomen, nu eens in neerwaartsche, dan weer in opwaartsche richting. Sinds de Napoleontische oorlogen ging het prijsniveau omlaag tot omstreeks 1850; vervolgens liep het peil der prijzen weer op tot een hoogtepunt in 1873, om weder te dalen tot 1896 en weder te stijgen tot den wereldoorlog. Vooral in de tweede helft van de 19e eeuw is het verband van deze prijsbeweging met aanbod en vraag van het goud zeer aannemelijk. Omstreeks 1850 vonden grote goudontdekkingen plaats, terwijl de goudproductie in de zeventiger jaren iets terugliep bij zeer gestegen vraag in verband met den overgang van vele landen naar den gouden standaard; tegen het einde der 19e eeuw deden de Zuid-Afrikaansche goudontdekkingen hare werking gevoelen. Zonder te willen beweren, dat het goud de eenige oorzaak van deze groote prijsfluctuaties is geweest, komt het ons toch wel aannemelijk voor, dat de verschuivingen in de goudpositie voor het prijsverloop van veel belang zijn geweest en dat de schommelingen in het prijsniveau in elk geval wijzen op een gebrekkige aanpassing van den gouden standaard aan de steeds veranderende omstandigheden in het economisch leven.

Na eene periode van hevige storing der geldwaarde in den oorlog, als gevolg waarvan het goud uit de oorlogvoerende landen wegvloede en daardoor elders aan eene niet onbelangrijke waardedaling onderhevig was, is de tijd van het monetaire herstel gekomen. De goudwaarde was na eene aanvankelijke stijging gedurende enkele jaren tamelijk stabiel, totdat men vooral in den laatsten tijd verschrikt werd door een onrustbarende daling van het prijsniveau in sommige landen met gouden standaard, als gevolg waarvan meer en meer twijfel begon te ontstaan aan de voordeelen van dit geldstelsel, hoeveel nut men daarvan ook gehad had in de eerste jaren na de oorlogsverwarring. De vraag drong zich bij velen op, of de gouden standaard niet gecorrigeerd zou kunnen worden door eene elastische uitgifte van fiduciair geld, en de mogelijkheid van goudschaarschte, waarop in dit verband door Kitchin, Cassel, Strakosch en anderen werd gewezen, deed een nader onderzoek van het vraagstuk dringend gewenscht schijnen.

Reeds in 1922 was in de Resoluties van de Conferentie van Genua tot uitdrukking gebracht, dat „undue fluctuations in the purchasing power of gold” vermeden moesten worden. Het hiertoe vereischte internationale overleg vond blijkbaar in onvoldoende mate plaats en had in elk geval niet het gewenschte resultaat. Het was daarom een goed initiatief van den Volkenbondsraad om in 1929 de Financiële Commissie van den Bond te machtigen eene speciale Gouddelegatie te benoemen, die het vraagstuk van de fluctueerende goudwaarde aan een nader onderzoek zou onderwerpen. Vóór alles is in deze kwestie verheldering van inzichten noodig, wil men de veelal sterk uiteenlopende meeningen van de verschillende geld- en bankautoriteiten nader tot elkander brengen.

De Gouddelegatie bestond uit economisten en bankleiders van naam. Naast Gustav Cassel, den Amerikaanschen hoogleeraar Sprague (thans in dienst van de Bank of England) en den Berlijnschen hoogleeraar M. J. Bonn, noemen wij o.m. de namen van Sir Henry Strakosch, den bekenden goudspecialist, Pospisil, den Gouverneur van de Nationale Bank van Tchecho-Slowakije, en *last not least* dien van onzen landgenoot Mr. L. J. A. Trip, oud-President van de Javasche Bank.

Nu heeft deze Gouddelegatie een verstandige daad verricht door reeds thans een interim rapport te pu-

INHOUD.

	Blz.
HET GOUDVRAAGSTUK door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn	
Stuart	888
De economische en financiële beraadslagingen ter elfde	
Volkenbondsvergadering door Mr. L. J. A. Trip ..	890
Zilver en economisch herstel door H. Dunlop	892
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van groothandelsprijzen	895
Het prijsverloop van groothandelsartikelen gedurende het derde kwartaal van 1930 II (Slot)	896
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië	901
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Prof. Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk: De theorie der belastingen en het Nederlandsche belastingwezen, bespr. door Prof. Dr. N. J. Polak	902
Ontvangen boeken	903
MAANDCIJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen	903
Conjunctuurgegevens betreffende de Vereenigde Staten	904
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	905—910
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

bliceeren, waarin enkele kanten van het goudvraagstuk nader worden belicht. Het vraagstuk is vrij ingewikkeld en eene internationale Commissie, die met een practisch programma voor den dag wensch te komen, had het gevaar kunnen loopen te vervallen in eindelooze studies. Al moge de verschijning van het interim rapport niet aanstonds leiden tot practische verwezenlijking der daarin voorgestelde maatregelen, zoo zal het toch zeker aanleiding geven tot nadere gedachtenwisseling over het vraagstuk, hetgeen op zich zelf al reeds van belang kan worden geacht.

* * *

Het rapport heeft, zooals gezegd, eene beperkte strekking. Het behandelt de langdurige fluctuaties der goudwaarde en niet de conjunctuurschommelingen. De vraag, waarom het in dit rapport gaat, wordt als volgt omschreven: „The question we have examined here is whether the current and prospective production of gold on the one hand and the normal increase in demand as world production and trade increase on the other are such as to make it likely that the general trend of prices over a series of years (and apart from short-term oscillations) will be in upward or downward direction”. Slechts korteliks wordt aangeroerd de ongelijkmatige verdeling van den goudvoorraad over de verschillende landen na den oorlog, de invloed van prijsfluctuaties op den algemeenen welvaartstoestand, de meting van veranderingen der geldwaarde en de conjunctuurgolven. Over deze vraagstukken zal de Delegatie zich later uiten.

Bij haar onderzoek naar de vraag, of wij al dan niet voor goudschaarschte hebben te vreezen, heeft de Delegatie zich gebaseerd op den toestand van de goudproductie, zooals deze thans is en op den vermoedelijken loop daarvan, zooals deze aan de hand van thans bekende factoren kan worden voorspeld. Buiten beschouwing worden dus gelaten de mogelijkheid van ontdekking van nieuwe goudmijnen en het vinden van belangrijke technische verbeteringen. Dat schijnt ons inderdaad het juiste standpunt.

Het rapport bespreekt dan in de eerste plaats de vermoedelijke goudvoorziening. Het aanbod van goud voor monetaire doeleinden hangt in hoofdzaak van twee factoren af, t.w. van den omvang der jaarlijksche productie en van den reeds aanwezigen monetair goudvoorraad, welke laatste uiteraard een potentiëel onbegrensden levensduur heeft.

In het rapport wordt een staat gegeven van officiële, en semi-officiële productietaxaties voor verschillende landen, welke taxaties nog eens zijn herzien door den Heer Kitchin, die tot hoogere dan de officiële cijfers komt. Wij laten dezen staat hiernevens volgen.

Men ziet uit deze cijfers, dat de goudproductie na 1932 volgens de officiële schattingen zeer sterk en

Schatting van de toekomstige goudproductie.
(In miljoenen dollars.)

Jaar	Zuid-Afrika 1)	Canada 1)	Ver. Staten 1)	Australië 1)	Britsch-Indië 1)	Andere landen	Totaal	Totaal volgens de schatting van Kitchin
1930.....	211.7	40.3	42.8	11.2	7.6	91	405	404
1931.....	207.3	40.9	42.2	12.4	7.5	91	401	402
1932.....	213.2	41.5	41.5	12.2	7.4	91	407	410
1933.....	206.8	42.1	41.0	11.9	7.3	90	399	407
1934.....	198.1	42.8	40.3	11.7	7.3	90	390	403
1935.....	189.8	43.4	38.9	11.4	7.2	90	381	398
1936.....	166.7	44.0	37.3	11.2	7.1	90	356	397
1937.....	167.4	44.7	36.7	10.9	7.0	90	357	392
1938.....	167.4	45.3	36.5	10.7	7.0	90	357	384
1939.....	133.3	45.9	36.3	10.5	6.9	90	323	370
1940.....	124.1	46.5	36.1	10.2	6.8	90	314	370

1) Officieele of semi-officieele opgaven, aan de Delegatie verstrekt.

volgens die van Kitchin geleidelijk naar beneden zal gaan.

Het tweede onderdeel van het goudaanbod, de monetaire voorraad, die er al is, wordt door de Delegatie geschat op \$ 11.175 miljoen, waarvan \$ 10.425 als dekking ligt bij verschillende circulatiebanken.

Tegenover dit aanbod staat de goudvraag, die ten deele niet van monetairen aard is, t.w. voorzover zij betreft de goudindustrie en in zekeren zin ook voorzover het goud dient voor „hoarding”, hetgeen in hoofdzaak in Britsch-Indië geschiedt, en die anderzijds komt van de zijde der circulatiebanken ter versterking van de metaaldekking. In het rapport is berekend, dat einde 1928 de dekking van het bankpapier en de verdere opeischbare schulden der circulatiebanken in de wereld iets meer dan 40 pCt. bedroeg, terwijl de wettelijke bepalingen gemiddeld 29—34 pCt. verlangen.

Nu groeit de monetaire goudbehoefte in den loop der jaren, aangezien er nu eenmaal meer ruilmiddel noodig is bij toenemende bevolking en toenemend verkeer. De Delegatie neemt ten aanzien van de normale expansie van het bankpapier geen bepaald standpunt in, doch heeft aan hare berekening van den omvang der behoefte zoowel het percentage van Cassel, zijnde 3 pCt., als een lager cijfer, t.w. 2 pCt., ten grondslag gelegd. Voorts heeft zij ten aanzien van de te volgen dekkingspolitiek der centrale banken twee veronderstellingen gemaakt, en wel vooreerst deze, dat voor het meer in omloop te brengen fiduciaire geld 33 pCt. dekking zou worden vereischt en eene tweede, dat men 40 pCt. zou willen hebben. Het resultaat van de verhouding tusschen de goudproductie volgens de schatting van Kitchin en de bevrediging van de verschillende behoeften vindt men in onderstaanden staat weergegeven.

Dat deze cijfers een geruststellenden indruk maken, zal men niet kunnen zeggen. Momenteel wordt de monetaire goudvraag door de heerschende depressie wat gedrukt. Ook acht de Delegatie het mogelijk, dat de industriële goudvraag wat minder groot zal zijn dan verwacht is. Maar zij laat er terstond op volgen: „But, in spite of this possibility the evidence points, in our opinion, conclusively to the prospect of a serious situation arising as soon as or shortly after business activity revives, unless steps to alleviate it are taken in time. Moreover, unless new and unexpected sources of supply are discovered, the decline in the output of gold is likely to continue at an accelerated rate after 1940, as the South African Mines, which account for over 50 per cent of present annual production, become gradually exhausted.” De toestand zou worden verergerd, wanneer er weder op groote schaal gouden munten in het verkeer gebracht zouden worden en wanneer China in een of anderen vorm het goud voor monetaire doeleinden zou gaan gebruiken.

Zonder de vraag te beantwoorden, hoe men wellicht door eene betere verdeeling van het goud over de verschillende landen tot eene correctie van de goudschaarschte zou kunnen komen en welke maatregelen te dien einde getroffen zouden moeten worden, wordt er in het rapport wel op gewezen, dat het surplus aan goud in de rijkelijk voorziene landen voldoende zou zijn om gedurende 5 jaar in de normale stijging van de monetaire goudbehoefte te voorzien, aannemende, dat die landen, die thans slechts eene geringe gouddekking hebben, niet in denzelfden tijd tot verhooging van hun dekkingspercentage zouden overgaan. Wij zullen overigens op deze zijde van de zaak niet nader ingaan, aangezien dit onderwerp bewaard blijft voor een later rapport van de Delegatie.

Tenslotte geeft het rapport enkele richtlijnen omtrent hetgeen er kan gebeuren om de goudschaarschte tegen te gaan, van welke maatregelen de Delegatie de verwachting heeft, dat zij voor de eerste tien jaar voldoende zullen zijn.

Enkele kleine middelen worden genoemd en daarnaast een tweetal zeer belangrijke. Onder de kleine middelen rekenen wij het onttrekken van gouden munt aan de feitelijke circulatie in het binnenlandsch verkeer in de enkele landen, waar deze nog circuleert, en het verbieden van verdere afgifte van gouden munt voor dit doel; het afschaffen van z.g. goudcertificaten (staatspapiergeld, door goud gedekt) en het vervangen daarvan door bankpapier, dat slechts ten deele gedekt is; het centraliseeren van alle goud bij de centrale banken en de overdracht aan deze laatsten van de voorraden der particuliere banken; bevordering van cheque- en giroverkeer ter bezuiniging op bankpapier; intrekking van klein bankpapier en ver-

Schatting van de toekomstige goudvraag, indien geen bezuiniging op het goudgebruik plaats vindt.
(In miljoenen dollars.)

Jaar	Schatting der goudproductie	Niet-monetaire vraag	Beschikbaar voor monetaire doeleinden	Toeneming van gouddekking, benodigd ter verkrijging van				Teveel of tekort van het beschikbaar quantum nieuw monetair goud, vergeleken met hetgeen benodigd is			
				33 % dekking voor gemiddelde toeneming van bankpapier en andere opeischbare schulden van		40 % dekking voor gemiddelde toeneming van bankpapier en andere opeischbare schulden van		bij 33 % dekking		bij 40 % dekking	
				2 % p. j.	3 % p. j.	2 % p. j.	3 % p. j.	2 % p. j.	3 % p. j.	2 % p. j.	3 % p. j.
1930..	404	180	224	167	253	200	303	+ 57	— 29	+ 24	— 79
1931..	402	182	220	170	260	204	313	+ 50	— 40	+ 16	— 93
1932..	410	184	226	174	269	209	323	+ 52	— 43	+ 17	— 97
1933..	407	186	221	178	276	213	332	+ 43	— 55	+ 8	— 111
1934..	403	188	215	180	285	217	341	+ 35	— 70	— 2	— 126
1935..	398	190	208	184	294	221	352	+ 24	— 86	— 13	— 144
1936..	397	192	205	188	302	226	363	+ 17	— 97	— 21	— 158
1937..	392	194	198	192	311	230	373	+ 6	— 113	— 32	— 175
1938..	384	196	188	196	321	235	385	— 8	— 133	— 47	— 197
1939..	370	198	172	200	330	240	396	— 28	— 158	— 68	— 224
1940..	370	200	170	204	340	244	408	— 34	— 170	— 74	— 238

vinging daarvan door pasmunt, voorzover voor deze laatste geen gouddekking wordt vereischt.

Van de beide groote middelen tot het bestrijden der goudschaarschte noemen wij in de eerste plaats het voorstel om te geraken tot eene verruiming van de wettelijke voorschriften betreffende de minimum metaaldekking van de opeisbare verplichtingen der centrale banken. Terecht wijst de Delegatie erop, dat men bij de vaststelling van de minimumdekking van eene circulatiebank heeft rekening te houden met de economische structuur van het betrokken land, en dat er dus geen algemeene regel is te stellen. Maar zij voegt er de eveneens zeer juiste opmerking aan toe, dat de bepalingen, zooals deze feitelijk in de wetten der verschillende landen voorkomen, meestal geheel op conventie berusten. De wettelijke minimum dekking dient niet voor actieve goudpolitiek; daarvoor dient het beschikbaar metaalsaldo. „The main function of the legal minimum is thus to establish confidence, active operations being conducted, not with this minimum, but with the additional margin which is held in gold or assets immediately convertible into gold. The minimum is largely conventional, and a considerable economy could quite certainly be accomplished were the current accepted minima reduced. We believe this could be done without in any way weakening the general credit structure”.

Eén land alleen kan den weg van vermindering der minimumdekking niet opgaan, zonder een zeker risico te loopen, dat daardoor wantrouwen in zijne valuta ontstaat. Daarom is internationaal overleg tusschen de verschillende regeeringen noodig. Heeft dit tot bevredigend resultaat geleid, dan moet het worden gevolgd door overleg tusschen de centrale banken om al naargelang van de omstandigheden van de verkregen wettelijke bevoegdheden een passend gebruik te maken tot het stabiliseeren van de goudwaarde.

In de tweede plaats wijst de Delegatie op de voordeelen van het goudwisselstelsel en op de ernstige gevolgen, welke momenteel eene verminderde toepassing van dit stelsel en eene omzetting van buitenlandsche deviezen in effectief goud voor den wereldtoestand zou kunnen hebben. Een belangrijken steun voor de goudwisselpolitiek zou de Delegatie het achten, wanneer buitenlandsche activa van circulatiebanken, dienend voor het voeren van een goudwisselpolitiek, in geval van oorlog onaantastbaar zouden worden verklaard.

* * *

Tot zoover het rapport, waaruit wij met bovenstaande wel het voornaamste hebben meegedeeld. Enkele critische opmerkingen, waartoe de lezing aanleiding geeft, bewaren wij voor later, en volstaan thans met de verklaring, dat de publicatie van dit rapport ons een belangrijk feit in de geschiedenis van het geldwezen voorkomt. Openlijk wordt hier door eene commissie, van welke men zeker niet kan zeggen, dat zij zich aan fantasterij overgeeft, de aandacht gevestigd op de groote gebreken van den gouden standaard, terwijl middelen aan de hand worden gedaan om tot verbetering te komen. Wij hebben al meermalen gewezen op de snelle ontwikkeling der denkbeelden op monetair gebied; van deze ontwikkeling vormt het thans gepubliceerde rapport weder een treffend bewijs. Het zal naar wij hopen, de aandacht verkrijgen, die het verdient en aanleiding geven tot eene vruchtbare gedachtenwisseling. Voor de verwezenlijking van de practische desiderata, vermindering van dekkingspercentages en ruime toepassing van den goudwisselstandaard, staat men er na de stichting van de B.I.B. ook al weder heel wat beter voor dan vroeger.

G. M. V. S.

DE ECONOMISCHE EN FINANCIËELE BERAADSLAGINGEN TER ELFDE VOLKENBONDS-VERGADERING.

Voorop sta, dat de algemeene, jaarlijksche vergaderingen van den Volkenbond in het algemeen ten doel hebben om zich rekenschap te geven van de in het afgelopen tijdvak verkregen resultaten, van den stand van zaken en voorts om de richting aan te geven, in welke verder gestreefd moet worden naar de gewenschte verbetering.

Dit bewijst mede, dat als regel geen bindende overeenkomsten of regelingen tot stand komen, doch in hoofdzaak een aantal wenschen worden kenbaar gemaakt. Voorts leidt het karakter dezer vergaderingen tot eene groote verscheidenheid van ter sprake gebrachte onderwerpen en van verdedigde inzichten, zoodat het niet wel mogelijk is in het bestek van een tijdschriftartikel, een volledig overzicht van het verhandelde te geven. Ik zal mij dan ook beperken tot enkele hoofdpunten en trachten een beeld te geven van de te verwachten ontwikkeling.

Wat het werk op economisch gebied betreft, ligt het voor de hand, dat reeds aanstonds bij de algemeene gedachtenwisseling in de Assemblée zelve, de sprekers, die dit werk in den kring hunner beschouwingen betrokken en de realiteit niet geheel uit het oog verloren, slechts weinig opwekkende klanken konden doen hooren. Afgescheiden van de in 1930 gehouden wisselrechtconferentie, kon slechts op mislukking en teleurstelling gewezen worden. Zooals Minister Beelaerts van Blokland, de eerste Nederlandse gedelegeerde, terecht in zijne, met groote instemming aangehoorde, rede deed opmerken, hebben de gezonde beginselen, die de economische wereldconferentie van 1927 tot de hare maakte, de vloedgolf van protectionistische maatregelen, welke sedert dien in tal van landen zijn getroffen, niet kunnen voorkomen. Het kan dan ook geen verwondering wekken, dat de spreker met nadruk verklaarde, dat op dezen weg niet zou kunnen worden voortgegaan. Zal dit ernstige woord baten? Het moet helaas betwijfeld worden waar, voorzover een oordeel kan gevormd worden, de oorzaken van de mislukkingen en teleurstellingen zich in onverminderde mate doen gevoelen en, blijven zij bestaan, tot een steeds scherper en op grooter terrein gevoerden, economischen oorlog zullen leiden. Deze oorzaken vinden allen haren grondslag in het feit, dat de landen, welke tezamen Europa vormen, in overgroote meerderheid, wanneer het op het nemen van definitieve besluiten aankomt, zich van de algemeene als juist erkende beginselen bitter weinig aantrekken en zich nagenoeg uitsluitend laten leiden door hetgeen zij zien als het directe belang van hun eigen economische positie. Zulks leidt er toe, dat, komt eenmaal een ontwerp-overeenkomst in behandeling, excepties, reserves en beperkingen in grooten getale worden geëischt ter bescherming van het eigen belang, zoodat de beteekenis aan het aanvankelijke plan grootendeels is ontnomen, wanneer de overeenkomst door de gedelegeerden der verschillende landen wordt aanvaard. En ook dan nog blijkt het veelal niet mogelijk van de aldus verzwakte regelingen de ratificatie door Regeeringen en Parlementen in een genoegzaam aantal landen te verkrijgen. Neemt men daarnaast in aanmerking, dat de tot dusver nagestreefde regelingen een groot aantal landen omvatten en de regelingen moesten worden aangepast aan de eischen van hen, die het minst ver in de goede richting wilden gaan, dan kan het geen verwondering wekken, dat ernstige twijfel is ontstaan aan de mogelijkheid om in afzienbaren tijd op de basis van omvangrijke, plurilaterale overeenkomsten, verbeteringen van beteekenis te verkrijgen. Deze twijfel werd bij de algemeene beraadslaging het scherpst geformuleerd door den Oostenrijkschen gedelegeerde, Dr. Schober. Na enige vriendelijkheidsbetuigingen ten opzichte van de tot dusver gevolgde methode en van het Pan-Europeesche plan van Minister Briand, verklaarde hij on-

omwonden, dat Oostenrijk geen jaren zou kunnen wachten, alvorens met behulp van die methode of door verwezenlijking van dat plan, werkelijke verbetering van den Europeeschen, economischen toestand zou verkregen worden. Hij wees derhalve als het in de eerste plaats na te streven doel aan, het sluiten van regionale overeenkomsten tusschen de landen, die uit hoofde van hun overeenkomstige belangen en structuur en in verband met den afzet over en weer van hunne nationale producten, in de eerste plaats op elkaar aangewezen zijn.

Hiermede was het eerste der twee vraagpunten aan de orde gesteld, die in de tweede, met de behandeling der economische en financieële zaken belaste, commissie der Assemblée den hoofdschotel der beraadslagingen zouden uitmaken.

* * *

Het tweede, dat in onmiddellijk verband staat met het eerste, betreft de beteekenis en den omvang der toepassing van de meestbegunstigingsclausule. Zal deze toepassing moeten zijn onvoorwaardelijk en onbeperkt of voorwaardelijk en beperkt? Dit tweede vraagpunt werd tijdens de algemeene beraadslagingen naar voren gebracht door den Deenschen gedelegeerde, die, mede namens de delegaties van Nederland, Zweden, Noorwegen, Zwitserland, Estland, Letland en Finland een ontwerp-resolutie indiende, waarin op bespoediging van de behandeling dezer reeds geruimen tijd aanhangige kwestie werd aangedrongen. De Deensche spreker liet uit den aard der zaak niet na, te wijzen op de zeer onbevredigende ontwikkeling van de denkbeelden en voornemens ten aanzien van de toepassing der clausule en op de diametraal tegenover elkander staande opvattingen daaromtrent.

In de vergaderingen der tweede commissie, die onder de beproefde leiding stond van den Nederlandschen gedelegeerde, den heer H. Colijn, kwam dit punt zeer duidelijk naar voren. Het zou te ver voeren alle betoegen, die, met betrekking tot dit en andere punten werden gehouden, ook slechts te resumeeren. Volstaan dient derhalve te worden met de voorloopige resultaten aan te stippen, tot welke de uitvoerige beraadslagingen voerden. Deze resultaten werden door de Assemblée in hare vergadering van 2 dezer aangevaard.

In de eerste plaats werd besloten, dat de geconcentreerde economische actie, welke ter conferentie van 17 Februari tot 24 Maart 1930 werd ingezet door de samenstelling van eene multilaterale handelsovereenkomst en van een program voor verdere onderhandelingen, met de meeste kracht en voortvarendheid dient te worden voortgezet. Deze overeenkomst en dit programma besprak ik in dit weekblad, in de nummers van 2 en 9 April 1930. Hier wordt dus aan de multilaterale overeenkomsten nogmaals een kans gegeven. Op de in November van dit jaar en in de eerste maanden van 1931 te houden economische conferenties zal moeten blijken, in hoeverre het mogelijk is, langs dezen weg tot betere resultaten dan tot dusver te geraken. Wat totnogtoe bereikt werd, kan niet tot groot optimisme aanleiding geven. Hierbij komt, dat in de tweede commissie en ook in de Assemblée door verschillende niet-Europeesche Volkenbondsleden, met name door de Britsche dominions, ernstige bezwaren tegen deze geconcentreerde Europeesche actie geopperd werden. De woordvoerders der dominions bleken van oordeel, dat dergelijke actie niet onder de auspiciën van den Volkenbond mocht gevoerd worden, waar artikel 23 van het Pact voorschrijft eene rechtvaardige behandeling van den handel van alle leden van den Bond. Hoewel het wellicht van nut is, dat deze stemmen gehoord werden in verband met het streven naar regionale overeenkomsten, welke gemakkelijk tot discriminatie en een onfaire en onloyale toepassing van de meestbegunstigingsclausule kunnen leiden, tegen de convention commerciale van 24 Maart 1930 kun-

nen de bezwaren niet gelden aangezien die conventie in geen enkel opzicht op de bovenbedoelde bepaling van art. 23 van het Pact inbreuk maakt. Het standpunt van de Britsche dominions, gepaard aan het feit, dat tot dusver slechts 18 van de 27 Europeesche landen, die aan de conferentie deelnamen, de overeenkomst hebben ondertekend, terwijl, wanneer in November a.s. over hare inwerkingtreding en verlenging na 1 April 1931 moet beslist worden, vermoedelijk slechts zeer weinig ratificaties ontvangen zullen zijn, bewijst wel, hoe moeilijk het zijn zal, zelfs dit zeer beperkte resultaat van de geconcentreerde, economische actie tot levenskracht te brengen. En toch is dit de onmisbare voorwaarde voor het ter hand nemen van het program voor verdere onderhandelingen. Ook dit program zal in November a.s. en daarna in de conferentie van begin 1931 aan de orde gesteld worden. Daarbij zal, met name wat de te volgen gedragslijn om tot vermindering van tarieven te komen, de vraag der regionale overeenkomsten een groote rol spelen. Het voorspel werd thans gegeven door de 8 landen (Bulgarije, Estland, Hongarije, Letland, Polen, Roemenië, Tsjecho-slavakije en Joego-Slavië), die te Warschau bijeen kwamen om tot onderlinge samenwerking te geraken, tot bevordering van een loonenden afzet hunner landbouwproducten. De kern van de wenschen dezer landen is gelegen in eene preferentiële behandeling van hunne landbouwproducten door de overige Europeesche staten. Deze preferentie zou uit den aard der zaak gericht zijn tegen de overzeesche landen, zoodat in dit geval het verzet van de Britsche Dominions en het beroep op art. 23 van het Volkenbondspact alleszins verklaarbaar was. Doch ook van andere zijden kwam verzet, De Engelsche gedelegeerde toonde zich principieel en duidelijk afkeerig, terwijl de Nederlandsche delegatie verklaarde, dat deze wensch voor haar land onaanvaardbaar was, aangezien inwilliging zou leiden tot discriminatie tegenover overzeesche landen en bovendien tot een ernstige inbreuk op het beginsel der meestbegunstigingsclausule, zoodat de beide grondslagen van de Nederlandsche handelspolitiek — vermindering van discriminatie en een faire en loyale toepassing van de zooeven bedoelde clausule — zouden aangetast worden. In dit verband is het van belang te vermelden, dat de heer Madgearu, de Roemeensche Minister van Handel, later in zijne redevoering voor de Assemblée verklaarde, dat het niet in de bedoeling lag van de te Warschau vertegenwoordigde landen, op eene preferentiële behandeling van hunne landbouwproducten door de *vrijhandelstanden* aan te dringen.

De 2e Commissie en, op haar voetspoor, de Assemblée volstond met de afwijkende inzichten te vermelden en de wenschen van de Warschause bijeenkomst naar de te houden economische conferenties te verwijzen.

* * *

Ten opzichte van de hiervoren bedoelde gedragslijn om tot vermindering van tarieven te geraken, werden verschillende denkbeelden geopperd. Ik beperk mij er toe, een, door de Nederlandsche Regeering aan de hand gedaan denkbeeld te vermelden, mede omdat dit in een deel der Hollandsche pers tot misverstand aanleiding heeft gegeven. Het komt hierop neer, dat de z.g. vrijhandelstanden (Engeland, Nederland, de Scandinavische landen) zich zouden kunnen verbinden om, hetzij ten opzichte van bepaalde groepen van artikelen, hetzij ten opzichte van hun handelspolitiek in het algemeen, gedurende een zeker tijdsverloop, hunne tegenwoordige politiek niet te zullen wijzigen, mits zij daartegenover van protectionistische landen tariefconcessies zouden verkrijgen, die den afzet van hunne producten zouden vergemakkelijken. De protectionistische landen zouden derhalve door concessies als zooeven bedoeld de *zekerheid* kunnen verwerven, dat gedurende een bepaalde termijn te hunnen opzichte, hetzij in het algemeen, hetzij voor bepaalde artikelen, geen protectionistische politiek door de tegenwoor-

dige vrijhandelslanden zal gevolgd worden, welke verandering ook overigens deze landen in hun handelspolitiek zouden brengen. In eenige Nederlandsche dagbladartikelen is, naar aanleiding van dit denkbeeld, de opmerking gemaakt, dat zijne verwezenlijking zou gaan in de richting van discriminatie, die met eene ruime interpretatie der meestbegünstiging in conflict zou kunnen komen. Deze opmerking is niet juist. De vrijhandelslanden toch zouden geenerlei verplichting aanvaarden, met hunne tot dusver gevolgde politiek tegenover de niet-deelnemende protectionistische landen te breken. Zoolang Nederland, Engeland, enz. vrijhandelslanden blijven, verandert er niets in de huidige situatie. Slechts wanneer zij uit eigen beweging het vrijhandelsstelsel zouden verlaten, zouden zij gedwongen zijn om gedurende den vastgestelden termijn, hetzij in het algemeen, hetzij ten opzichte van bepaalde artikelen, dat stelsel te blijven toepassen ten opzichte van die landen, welke daartegenover tariefconcessies hebben gedaan. De vraag, of protectionistische landen tot het verkrijgen van deze zekerheid, wel tot tariefconcessies bereid zullen blijken, dient, zooals vanzelf spreekt, door die landen zelve te worden beantwoord. Hij, die zich de gevaren van de huidige Engelsche situatie voor oogen stelt en die voorts overweegt, dat in de handelsconventie van 24 Maart 1930 de protectionistische landen blijk gaven op de meerbedoelde zekerheid prijs te stellen, zal tot een bevestigend antwoord geneigd zijn. Een definitief antwoord zal slechts de toekomst kunnen brengen, doch de voorstelling, als zou door het lanceeren van het bovenbesproken denkbeeld, een stap in de richting van discriminatie zijn gedaan, moet afgewezen worden.

* * *

Ten aanzien van de meest-begünstigingsclausule werd besloten tot eene voortzetting van de studie door het Economische comité van den Volkenbond, met medewerking van deskundigen uit de meest betrokken landen. Bij deze studie zal rekening moeten gehouden worden met de debatten in de 2e Commissie, terwijl de resultaten in eene economische conferentie der verschillende landen zullen behandeld worden. Na hetgeen ik hierboven over deze kwestie reeds deed opmerken, zal het geen betoog behoeven, dat het bereiken van overeenstemming over een bevredigende regeling van dit ingewikkelde vraagstuk uiterst moeilijk zal blijken.

Van de overige, in de resolutie vermelde onderwerpen, welke, evenals trouwens de hierboven genoemde, reeds binnen de grenzen van het in Maart 1930 aanvaarde program voor verdere onderhandelingen vallen, dient gewezen te worden op de kwestie van „dumping”. Aan dit punt werden uitvoerige discussies gewijd en werd veel aandacht besteed in verband met de toenemende ongerustheid over de blijkbaar systematische, Russische dumpingsmethoden. Doch de talrijke klachten hadden geenszins uitsluitend op de destructieve sovjet-politiek betrekking. Ook andere landen, in het bijzonder Duitschland, maken zich aan dit euvel schuldig, hetwelk in het rapport der 2e Commissie als ongezond wordt veroordeeld, terwijl in de resolutie wordt aangedrongen op eene onverwijde bestudeering van eene geconcerteerde actie niet slechts ten opzichte van de verschillende vormen van het indirecte protectionisme maar ook ten aanzien van dumping in al hare aspecten.

* * *

Eene nieuwe taak heeft de Volkenbond op zijne economische en financiële organisatie gelegd door de opdracht, zich in verbinding te stellen met de lichamen, die zich in verschillende landen onledig houden met conjunctuur-onderzoek, teneinde te streven naar eene coördinatie van het werk, dat verricht wordt met betrekking tot het probleem van de periodiek wederkerende depressie in het economisch leven.

Over deze, naar mijne meening, zeer belangrijke opdracht ware veel te zeggen. Ik zal mij thans, ter bekorting, hiervan onthouden waar ik niet twijfel of dit tijdschrift zal aan het onderwerp de noodige aandacht besteden. Slechts zij ten allen overvloede opgemerkt, dat uit de vervulling van de hierbedoelde, uit haren aard tijdroovende en moeilijke taak voor de bestrijding van de huidige wereldcrisis geen nut is te verwachten.

Op grond van gelijksoortige overwegingen zal ik slechts zeer kort melding maken van het financiële werk dezer Assemblée. Algemeen was de lof voor het Financiële Comité, dat na zijn tienjarig bestaan een belangrijk rapport schreef over hetgeen bereikt werd en over het karakter van zijn verdere taak. Even algemeen was de wensch, dat dit Comité zijn nuttigen arbeid zou voortzetten al zijn de bemoeiingen voor het weder op gang brengen van landen, die, als gevolg van den oorlog, hun evenwicht hadden verloren, grootendeels beëindigd.

Veel aandacht werd besteed aan het rapport van de gouddelegatie, die zich in dit eerste rapport beperkte tot de verhouding tusschen de vermoedelijke goudproductie en de te verwachten vraag naar goud voor monetaire doeleinden, een en ander gedurende het eerstvolgend tienjarig tijdvak, met uiteenzetting van de maatregelen, die, in verband met het te verwachten tekort aan goud, naar hare meening, zouden te treffen zijn. Ook deze belangrijke kwestie, welke door den Volkenbond onder de aandacht is gebracht van Regeeringen en Circulatiebanken, wier samenwerking vereischt wordt ter afwending van de nadeelige gevolgen eener goudschaarschte, zal ongetwijfeld in dit tijdschrift nadere bespreking vinden.

L. J. A. TRIP.

's-Gravenhage, 4 October 1930.

ZILVER EN ECONOMISCH HERSTEL.

Er heeft steeds veel verschil van gevoelen geheerscht naar aanleiding van de vraag, welk edel metaal, of edele metalen voor munt-doeleinden behoorden te worden gebezigd. In 1886 waarschuwde Lord Dufferin, toenmaals onderkoning van Britsch-Indië, tegen een te sterk vasthouden aan den gouden standaard. Hij was van oordeel, dat het zeer wel mogelijk was om te geraken tot een vaste waardeverhouding tusschen goud en zilver. Maar op de Brusselsche Conferentie van 1892 maakte de houding der Britsche en Duitse gedelegeerden, en misschien ook de wankelmoedigheid van Amerika een internationale regeling betreffende bi-metallisme onmogelijk. Dit alles lijkt thans oude geschiedenis, maar zooals in het onderstaande betoogd zal worden ziet het er in den laatsten tijd wel eenigszins naar uit, alsof de ontwikkeling der gebeurtenissen de wijsheid van Lord Dufferin zou gaan aantoonen.

Europa en Amerika mogen op den duur — maar ook dit is, zooals nader zal worden uiteengezet, volstrekt niet zeker — hoe langer hoe minder zilver voor monetaire doeleinden noodig hebben. De ontwikkeling van het Giro-stelsel en van het gebruik van cheques heeft reeds sterk in die richting gewerkt. Het advies van de Kamers van Koophandel te Amsterdam en Rotterdam tegen de remplacering van ons tegenwoordig zilvergeld door waardeloos nikkel wijst nochtans op den wensch, een zekere metaalreserve — al is het maar in den vorm van grove zilveren specie van laag gehalte — onder de bevolking te houden, om in tijd van nood te dienen.

In Azië echter — hoewel de toestand in Britsch-Indië, zie hieronder, aan het veranderen is — hebben de ongeveer 800 miljoen daar wonende menschen het zilver steeds geprefereerd, zoowel als waarde-meter, als om op te potten. De reden daarvan is, dat zilveren munten groot genoeg zijn om als sieraad te dienen, terwijl gouden munten een waarde vertegenwoordigen, die bij de heerschende armoede door geheel Azië (Japan en Ned.-Indië wellicht uitgezonderd) te hoog

is. Gouden munten zouden zóó klein gemaakt moeten worden, dat men ze licht zou verliezen. Daarentegen kan men het equivalent van een goud tientje of sovereign, in zilver, gemakkelijk verstoppen en weer terug vinden. Ook heeft men steeds een voorliefde voor zilveren munten gehad (zie hierna: export van Theresiadollars naar Aratië in 1927).

Ik moge er hier aan herinneren, dat hoewel de V. S., Canada en Mexico de grootste producenten van zilver zijn, Londen sedert ongeveer een eeuw het centrum van den zilverhandel is geweest. Londen was en is nog het centrum van den handel met Britsch-Indië, China en het Midden-Oosten, welke landen groote hoeveelheden zilver absorbeerden, en zoo graveerde de zilverhandel naar Londen, vanwaar het witte metaal overal heen gedistribueerd wordt. Van de totale productie van 251.000.000 ounces in 1927 nam Azië ongeveer 55 pCt., de industrie 20 pCt., Afrika 7 pCt., terwijl 18 pCt. vermist werd. In het jaar dat aan den oorlog voorafging was de gemiddelde prijs te Londen 27½ pence; in Augustus 1917 43 pence, in het begin van 1920 89 pence (het £ Stg. was toen weliswaar tamelijk sterk gedeprecieerd), en thans ongeveer 16½ pence. De prijs in Amerika regelt zich nog steeds naar de Londense markt. De waarde van zilver wordt dus in goud uitgedrukt.

Tot voor korten tijd was zilver echter de standaard, de waarde-meter voor de bevolkingen van China, Fransch Indo-China¹⁾, Perzië, Arabië, Centraal-Azië en vele landen in Afrika. In Nederlandsch-Indië had een wijs beleid reeds vele jaren geleden ingevoerd hetgeen men „Gold-Exchange standard” noemt, zoodat de bevolking daar niet, zooals elders in Azië, te lijden heeft gehad van de voortdurende depreciatie van het ruilmiddel. In Britsch-Indië was de toestand anders. Ook daar heeft men de „Gold-Exchange standard” (die echter veel later dan in Ned.-Indië werd ingevoerd). Wanneer echter de zilverprijs te Londen boven de 43 pence stijgt, wordt het voordeelig om rupees te smelten en het zilver te verkoopen. Daarom werd, toen de prijs tot ver boven dit cijfer steeg, de wisselkoers verhoogd, teneinde het versmelten van rupees te beletten. Reeds in December 1919 had de „Committee to Indian Exchange” de regering geadviseerd, de waarde van de rupee te stellen op 2/-, maar in December 1920, toen zilver plotseling ineenzakte, viel de koers tot onder 1/6, na in Mei 1920 nog 2/3 te zijn geweest.

De twee landen in de wereld, die het grootste aantal inwoners herbergen, China en Britsch-Indië (tensamen ongeveer 720 millioen) hingen dus, wat hun koopkracht betreft, af van de min of meer toevallige waarde van het zilver. Wanneer wij daarbij optellen de bevolkingen van verschillende andere streken zooals Perzië, Arabië, Centraal-Azië, Indo-China, Afrika enz. dan komen wij tot een totaal van plm. 800 millioen menschen, of ongeveer de helft van de bevolking der wereld, die voor hare welvaart ten zeerste van de waarde van het zilver afhangt, en gedeeltelijk zooals nader uiteengezet wordt, nog afhangt.

De volgende cijfers maken dit duidelijk:

	Jan. 1920	Dec. 1924	Maart 1930	5 Sept. 1930
Waarde van Zilver te Londen	89 d.	31½ d.	19¼ d.	16⅞ d.
Wisselkoers te Londen op Bombay	2/7	1/6¾	1/6	1/5¾
Wisselkoers te Londen op Shanghai	8/7-	3/1¼	1/11	1/7

Het verschil is enorm: Met zijn rupee kan de bewoner van Britsch-Indië thans slechts voor 1/6 aan Europeesche goederen koopen, tegen voor 2/7 tien jaar geleden, en voor China en andere, niet door een „Gold-exchange standard” beschermde, zilver-gebruikende landen was het verschil nog zeer veel grooter. Gedurende de „boom” periode in 1920 hadden de exporten, bijvoorbeeld aan textielen, naar Britsch-

¹⁾ Omtrent de muuthervorming daar zie het artikel van Prof. B. Nogaro in E.-S. B. van 12 Maart en 23 Juli.

Indië en China, geweldig gestimuleerd door de gestegen koersen, een ongekende hoogte bereikt. Maar na den val van het zilver werden orders geannuleerd of gerepudieerd, en zoo maakte de prijsval van het zilver den toestand nog erger, en zette een periode van wereld-malaise in, die jaren geduurd heeft. De malaise, zooals men zich zal herinneren, begon bij Japan, dat zeer nauwe relaties met China heeft, en ook de malaise van thans toont met de ontwikkeling van de twintiger jaren punten van overeenkomst in dat opzicht, die misschien niet genoeg de aandacht hebben getrokken.

Het Oosten had, gedurende generaties, een waarde-meter, zilver, die het niet zelf produceerde, maar die het Westen, tot nog toe in politiek en/of economisch opzicht Azië's voogd, in enorme hoeveelheden voortbracht en die, qua waardemeter na 1872, niet veel beter was dan een slang van rubber of een spiraalveer zou zijn als lengtemaat. De productie van het witte metaal aan haar lot over te laten, was tegenover Azië immoreel, en de gevolgen zijn er naar geweest: er bestaat direct verband tusschen de malaise van de jaren twintig en van thans, en de twee débacles van den zilverprijs (1920 en 1929—1930).

De exporten van zilver naar Azië, gedurende de jaren 1833—1929, vertegenwoordigen een waarde, die Azië ervoor heeft betaald in den een of anderen vorm, die ik meen op minstens f 9.000.000.000 te mogen aannemen¹⁾. De zilverprijzen, van 1833—1872, fluctueerden weinig en bewogen zich om een gemiddelde van ongeveer 60 pence per ons, maar daarna is de goudwaarde van genoemd enorm bedrag reeds geleidelijk zeer sterk afgenomen en de jongste prijsdaling heeft het verder tot op de helft van de reeds sterk geslonken waarde gereduceerd. Voor Azië belooft de geleden schade dus vele milliarde.

Wat dergelijke bedragen voor landen zooals Britsch-Indië en China beteekenen, beseffen zij het beste, die de armoede dier landen kennen. Verreweg de groote meerderheden der bevolkingen daar immers bezitten volstrekt niets dan het weinige zilver, dat zij in den een of anderen vorm hebben opgepot, dan wel als sieraad op hun persoon dragen. Daar in Britsch-Indië de vrije aanspooring van zilver sedert 1893 verboden is, kan men aannemen, dat veel van het aldaar opgepotte zilver ongemunt is, zoodat de eigenaren geen voordeel genieten van de gold-exchange standard.²⁾ Behalve onder de bevolkingen, zijn groote bedragen in vorstelijke schatkamers geaccumuleerd, vooral in Britsch-Indië, dat door White is genoemd „a vast sink of the white metal”. Daar genoemd enorm bedrag slechts het quantum representeert, hetwelk Azië sedert ongeveer een eeuw heeft geabsorbeerd (statistieken van vóór 1833 schijnen niet te bestaan), en er in 1833 reeds zeer groote hoeveelheden voorhanden mochten zijn geweest, mogen wij aannemen, zelfs slijtage en verlies in aanmerking nemende, dat het totaal van het in Azië aanwezige zilver nog veel groter is dan genoemd bedrag representeert. Na 1872 hebben de spaarders de goudwaarde van hun zilver geleidelijk zien wegsmelten, en die ontwikkeling is tot op den huidigen dag voortgegaan.

En nu mogen een *directe* tusschen de in Britsch-Indië heerschende politieke onrust en de depreciatie van het zilver niet aan te toonen zijn³⁾, ver-

¹⁾ Volgens White beliepen de exporten van zilver naar het Oosten van 1833—1916 f 544.324.553. Ik heb daarbij opgeteld de helft van de wereldproductie van 1917—1926 tot de gemiddelde jaarprijzen en de exporten 1927—1929 geschat op het gemiddelde der twee voorafgaande jaren.

²⁾ In de 24 dus genaamde „native states”, (met meer dan 60.000.000 inwoners) wordt zilver aangemunt, waarvan de waarde echter niet overeenkomt met die der Britsch-Indische rupee.

³⁾ Het verdient niettemin de aandacht, dat Prof. Vakil, van de Universiteit te Bombay, de regering een verwijt heeft gemaakt van de schade, die aan Br.-Indië door de ontminning van het zilver in Europa berokkend is. Hans, blz. 70; zie ook vooral noot 1 op blz. 63 en het rapport van de K. v. K. te Calcutta, blz. 71).

arming, in welken vorm dan ook, werkt onrust van dien aard in de hand. Sedert het verbod van vrije aanmunting in Britsch-Indië is de export van zilver daarheen op denzelfden voet doorgegaan. Hoezeer men ook in andere streken nog aan zilver voor munten hecht, blijkt uit het record-bedrag aan zilveren Maria Theresia-dollars van 15½ miljoen stuks, dat in 1927 naar Arabië werd uitgevoerd.

Wat China betreft, neemt Hans aan, dat onlusten aldaar veelal gepaard gaan met toenemende vraag naar zilver voor oppotting en voor de betaling van troepen. Ook daar vraagt dus de bevolking nog steeds naar zilver, ook daar werkt armoede onrust in de hand. Door gansch Azië, in den laatsten tijd ook in Rusland, waar de bevolking geen begrip heeft van de marktwaarde van zilver, bestaat nog steeds groote voorliefde voor het witte metaal voor oppotting, en eerst sedert in 1926 de Britsch-Indische financiële autoriteiten groote hoeveelheden zilver op de markt zijn gaan werpen¹⁾, worden in Britsch-Indië tot nog toe ongekende hoeveelheden goud opgepot.

De gevolgen dier politiek doen zich reeds gevoelen. Reeds heeft men kunnen vernemen hoe kort geleden te Genève verklaard werd, dat de goud-productie voor de wereldbehoefte te gering dreigt te worden²⁾. Naarmate meer landen, die tot nog toe den zilveren standaard huldigen, tot den gouden standaard overgaan (en dat is thans met ongeveer alle landen, incl. Perzië en Afghanistan het geval) ook, als is het voorloopig slechts in naam³⁾, China, kan er, met het oog op de noodzakelijkheid van het aanhouden van gouddekking bij de vele nieuwe centrale banken tegen in omloop gebrachte of te brengen fiduciaire ruilmiddelen, zeer wel een „scramble for gold” ontstaan, die op de wereld-economie een funesten invloed kan uitoefenen: er kan goud-appreciatie plaatshebben, die in een verdere algemeene daling der goederenprijzen tot uitdrukking zou komen, en het is zeer wel mogelijk dat de bi-metallisten, waarvan wijlen de heer G. M. Boissevain een der laatste voorvechters was, tenslotte gelijk zullen krijgen.

In het algemeen gesproken is de houding van het Westen, wat het zilver aangaat, gelijk reeds werd opgemerkt, niet zonder ernstige bedenking. Alleen Nederlandsch-Indië maakt hierop een gunstige uitzondering; Engeland heeft in Britsch-Indië veel te lang gewaagd. Reeds lang had langs internationalen weg een overeenkomst tot stand moeten zijn gekomen tusschen de groote producenten eenerzijds (de V. S., Canada en Mexico) en de grootste afnemers anderzijds, waarbij gezorgd werd voor de stabilisatie van den zilverprijs op een zoo hoog mogelijk niveau, teneinde de koopkracht van Azië zoo hoog mogelijk op te voeren (zie noot 1), hetgeen alleen door beperking der productie kan geschieden. Daar zilver thans slechts zelden alleen wordt gewonnen, maar veelal als nevenproduct van lood, koper enz. is het vraagstuk van nog meer gecompliceerden aard dan vroeger. Toch lijkt het noodig, in die richting te werken, en wel door maatregelen van wetgevend aard, gepaard met internationale overeenkomsten. Maatregelen van wetgevend aard kunnen alleen dan doeltreffend zijn, wanneer de contracteerende staten de productie aan zich trekken, reguleeren naar gelang van behoeften, en de distributie opdragen aan een internationaal lichaam.

¹⁾ Een bekend Britsch econoom schrijft mij hierover, d.d. 5 September jl. als volgt: „There can be no doubt that the demonetisation of silver and the recent great fall in price have had a most injurious influence upon India and China, but it is most improbable that India will revert to silver or that China will not also adopt a gold exchange standard. At the same time it is appallingly foolish of the Indian Government to sell its surplus silver at a time like this. To do so is to force down the price of silver to a level that means disaster for China.”

²⁾ Nadat het bovenstaande geschreven werd, is het Geneefse rapport, waarin op den ernst van den toestand wordt gewezen, gepubliceerd.

³⁾ Dit geldt trouwens ook voor Britsch-Indië en de andere landen. Zie Hans blz. 73.

Wanneer zilver een gewoon handelsartikel was, zouden zulke maatregelen ongewenscht zijn, en ook niet mogelijk.

Maar de monetaire rol van het witte metaal is nog lang niet uitgespeeld en het is zeer wel mogelijk, dat men het zilver naast het goud in eere zal moeten herstellen, zoodra de thans reeds door vele autoriteiten in uitzicht gestelde goudschaarschte daartoe zal dwingen. Maar dan zou er, bij gebrek aan dergelijke overeenkomsten en organisatie, allicht een „scramble for silver” ontstaan, die men zich op het oogblik moeilijk kan indenken. Men zou van de eene paniek in de andere, van de eene monetaire verwarring in de andere geraken. Van de onbeholpenheid der regeeringen in dit opzicht levert de reductie van het zilvergehalte van onzen gulden (en van de grove zilveren specie elders) een sprekend voorbeeld op. Verklaarde de toenmalige minister van Financiën bij de indiening van de wet van October-November 1919, dat het zilvergehalte onzer grove specie moest worden verminderd, omdat het niet te zeggen was, tot welke hoogte de zilverprijs zou stijgen, zoodat het voordeelig zou worden grove specie om te smelten en het zilver te verkoopen, indien men ze op het hoohe gehalte aanmuntte, kort daarna had Z. E. kunnen verklaren, dat het niet te zeggen was tot welke laagte de zilverprijs zou dalen. Het motief der wet bestond niet meer, maar men voerde haar toch uit. (Onze gulden en rijksdaalders bevatten thans slechts 720 gram fijn zilver, tegen 945 vroeger¹⁾).

Daar komt nog iets bij. Men heeft in den laatsten tijd ontdekt, dat in Rusland op groote schaal het bankpapier van Europeesche circulatiebanken wordt nagemaakt, geheel in de lijn van bestrijding der Westersche beschaving door de tegenwoordige machthebbers aldaar. Men zou kunnen zeggen, dat iets dergelijks in Europa moeilijk van grooten invloed kan zijn. Maar ik weet niet of men verstandig doet, er al te zeker van te wezen. Vooral niet in Azië, waar dozijnen grootere en kleinere circulatiebanken haar bankpapier in omloop gaan brengen. Daar kan het op den duur onmogelijk worden, met fiduciaire ruilmiddelen te werken. Men zoude de bevolkingen alleen met zilver of goud tevreden kunnen stellen. Ook uit deze hoofde dus (behalve wegens de gevreesde goudschaarschte), is de genoemde „scramble for silver” zeer wel denkbaar.

In de *Gazette de Hollande* van 26 Juli 1922, in een artikel onder het hoofd: *Silver and the economic recovery* schreef ik o.a.: „It would be foolish to allow the production of such an important article as the white metal to run riot, in view of the fact that the position of that article plays such an important rôle in the economic world, that the connection between it and the world-wide depression cannot possibly be denied”. Men vergete toch niet, dat terwijl eenerzijds daling van den zilverprijs de vraag naar fabrikaten doet verminderen wegens verminderde koopkracht der bevolkingen, diezelfde daling anderzijds het aanbod van door Azië geproduceerde grondstoffen etc. doet vermeerderen. Zoo worden de prijzen van twee kanten gedrukt, het zilveren mes is tweesnijdend. In de *Amsterdammer* van 5 Augustus 1922 schreef ik: „Tot nog toe heeft iedere poging (bijv. de Sherman-Act) tot kunstmatige stabilisatie op een zelfs *temmelijk* hoog niveau, overproductie tengevolge gehad; mijnen, die gesloten waren, of daartoe aanstalten maakten, werden heropend, of verhoogden de productie. . . . De oplossing zou dus veeleer moeten worden gezocht in de richting van productie-beperking bij internationale overeenkomst. . . . De vorming van een wereld-trust, mogelijk onder toezicht en controle

¹⁾ In 1919 was, onder de omstandigheden, de maatregel verstandig; maar het is zeer de vraag of men niet beter gedaan had, na 1920 op zijn schreden terug te keeren. Dat de nieuwe grove specie in Ned.-Indië door de bevolking goed ontvangen is, wijst op veel vertrouwen in het Nederlandsche beleid.

der regeeringen, zou onder de oogen moeten worden gezien. Het is een dwaasheid, de productie van een zoo gewichtig artikel als zilver blijvend te laten verwilderen". In de *Java Bode* van 19, 20 en 21 December jl. wees ik op de bedenkelijke waarschijnlijkheid van een verdere daling van den zilverprijs. Zes maanden later viel die prijs tot het historische laagte-record van ongeveer 15½ pence, om zich nadien slechts een weinig te verheffen.

De gebeurtenissen hebben mijne opinie van acht jaren en van negen maanden geleden dan ook niet aan het wankelen gebracht, doch integendeel bevestigd. Artikelen die ik destijds aan Engelsche en Amerikaanse bladen toezond, werden mij onder dankzegging geretourneerd. Door een zeldzame verblinding, door het praevaleren van particuliere belangen in de V. S. en elders heeft men het zoo ver laten komen, dat men hulpeloze Aziaten schaden heeft toegevoegd, die in de milliarden loopen. Die schaden, daaraan is geen twijfel, naast de onmogelijk te ontkennen overproductie van goederen, hebben voor een belangrijk deel, nl. de verarming van Azië, hetwelk door de helft der menschheid wordt bewoond, de depressie van tien jaren geleden en van thans mede veroorzaakt. Beide depressies werden voorafgegaan door scherpe daling in den zilverprijs, iets hetwelk ter dege de aandacht verdient.

Daar Nederland geen direct belang heeft bij de productie van zilver en dus een neutrale positie inneemt, zou den Haag een geschikte plaats voor een internationale zilver-conferentie zijn ¹⁾.

H. DUNLOP.

Lauvenheim, 22 September 1930.

Bronnen: *Silver, its History* etc. by Benjamin White, Second Ed., January 1920.

The Economist, London.

Geld und Gold in Asien van Dr. J. Hans. (Met een voorrede door Mr. G. Vissering) Weenen, 1930.

¹⁾ Volgens een dagblad bericht van 17 September ll. zou senator King, uit Utah, tot President Hoover het verzoek hebben gericht, eene internationale conferentie bijeen te roepen, welke een plan zou moeten ontwerpen om het gebruik van zilver voor het muntwezen en in de industrie te bevorderen. Maar zoolang de productie niet onder controle der regeeringen komt, kan hiermede niet veel bereikt worden.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

„The Economist” schrijft: Einde September waren er nog geen duidelijke teekenen, die erop wezen, dat de katastrofale daling in de prijzen van groothandelsartikelen, die de zeer groote depressie in den handel kenmerkt, tot staan was gekomen. Na een daling van 1.9 pCt. in Augustus en 1.5 pCt. in Juli registreerde ons indexcijfer gedurende September een verdere hevige daling van niet minder dan 3.8 pCt. Aan het einde van de maand stond ons indexcijfer (1927 = 100) op 73.2, in vergelijking met 78.8 aan het einde van het vorige kwartaal en 91.8 een jaar geleden. Zoo-doende zijn de prijzen gedurende de laatste twaalf maanden in doorsnede 20.3 pCt. gevallen. De volgende tabel toont de schommelingen van de verschillende groepen gedurende het laatste kwartaal:

Gemiddelde 1927 = 100

	Sept. 1929	Juni 1930	Juli 1930	Aug. 1930	Sept. 1930
Granen en Vleesch....	95.8	82.2	84.2	82.5	79.5
Andere voedings en genotmiddelen.....	86.6	77.8	76.3	75.2	74.5
Weefstoffen.....	87.7	66.5	63.6	61.7	56.9
Delfstoffen.....	96.2	82.8	82.1	81.5	79.5
Diversen.....	91.5	84.1	81.5	79.7	76.7
Totaal.....	91.8	78.8	77.6	76.1	73.2

Evenals in Juli en Augustus, gaf de groep „Weefstoffen” ook gedurende de afgelopen maand de grootste daling te zien, nl. van bijna 8 pCt. Deze prijsdaling betrof vooral vlas, maar verder ook ruwe en halfbewerkte katoen en wol, hennep en jute. In de groep „Granen en vleesch” waren aardappelen, Engelsch zoowel als buitenlandsch rundvleesch en schapenvleesch iets duurder, doch de prijs voor Deensch varkensvleesch, daalde aanzienlijk, terwijl ook de graanprijzen met uitzondering van Engelsche gerst, een hevige algemeene daling ondergingen, welke in het bijzonder op den voorgrond trad bij maïs en tarwe. Tengevolge van de enorme verschepingen van de Zwarte Zee werd speciaal de tarwemarkt getroffen. De schommelingen in de groep „Andere voedings- en genotmiddelen” waren onregelmatig, de goedkoopere prijzen voor suiker werden gecompenseerd door duurder thee. In de groep „Delfstoffen” was de tendens, met uitzondering van een seizoensstijging van de prijzen voor huisbrand, over het algemeen weer dalend; alle niet ijzerhoudende

(Vervolg zie blz. 899.)

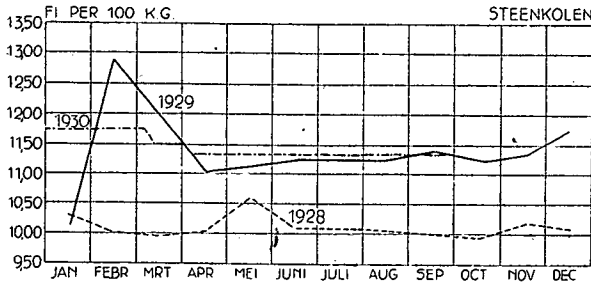
	Prijzen Toe-(+) of afnem(-) in perc. vergeleken met			Prijzen Toe-(+) of afnem(-) in perc. vergeleken met			Prijzen Toe-(+) of afnem(-) in perc. vergeleken met	
	vor. maand	vorig jaar		vor. maand	vorig jaar		vor. maand	vorig jaar
Tarwe (buitenl.) ...	-17,4	-43,8	Katoen (Am.)	-12,0	-43,8	Hout (Eng.)
„ (Eng.)	-13,1	-25,8	„ (Egypt.)	-7,1	-40,2	„ (Zweedsch)	-5,3
Meel	-9,5	-25,0	Garen	-9,5	-36,7	Cement
Gerst	+18,1	-14,4	Laken	-18,5	Huiden	+0,5	-1,5
Haver	-2,7	-24,2	Wol (Eng.)	-9,1	-34,7	Leder	+4,6	+2,3
Mais	-11,9	-31,9	„ (Austr.)	-8,0	-28,1	Benzine No. 1	-11,4	-11,4
Rijst	-6,4	-24,1	„ (tops)	-3,7	-18,7	Petroleum	-4,2	-4,2
Aardappelen	+9,1	+33,3	Zijde	-38,1	Stookolie
Rundvleesch (Eng.) ..	+8,7	+3,3	Vlas	-25,9	-39,4	Lijnolie	-12,5	-36,4
„ (Arg.)	+1,8	-1,5	Hennep	-2,2	-38,9	Talk	-3,6	-31,2
Schapenvl. (Eng.) ..	+7,1	+9,8	Jute	-3,5	-42,8	Rubber	-23,1	-62,0
„ (N. Z.)	+9,0	-12,7	Weefstoffen	-7,8	-35,1	Soda
Varkensvl. (Deensch) ..	-29,2	-35,4	Ruw-IJzer	-12,4	Amm. Sulphaat	-24,1
Granen en Vleesch ..	-3,6	-17,0	Stalen rails	Creosoot	-17,6
Thee	+10,4	+11,4	IJzeren staven	Diversen	-3,8	-16,2
Koffie	-8,7	Blik	-5,5	-9,3			
Cacao	+1,9	-12,9	Kolen (Welsch exp.)			
Rietsuiker	-9,5	-17,4	„ (Dur. Gas.) ..	-2,4	-8,4			
Bietsuiker	-8,8	-20,4	„ (huisbrand) ..	+13,2	+2,4			
Kaas (Can.)	-0,6	-18,8	Lood	-7,6	-27,0			
Boter (Deensche) ...	+1,4	-27,0	Tin	-7,0	-38,3			
Kocosolie	-1,8	-25,4	Koper	-8,2	-41,3			
Tabak	Ongez. Zink	-7,8	-38,2			
Andere voedings- en Genotmiddelen...	-0,9	-14,0	Delfstoffen	-2,4	-17,4			

Het Prijsverloop van Groothandelsartikelen gedurende het derde kwartaal van 1930.

II (Slot).

STEENKOLEN.

De lijn in de kolenindustrie is steeds naar beneden gaande. De malaise waarvan iedereen den mond vol heeft, treedt wel op bijzonder scherpe wijze bij de kolenindustrie aan den dag. De eene mijn na de andere wordt gesloten om op die wijze de productie aangepast te krijgen aan de kleine werkelijke vraag, die er is. De voorraden aan de mijnen nemen toe en zelfs de bekende najaarsvraag vermag deze niet te doen verminderen.

In Engeland en elders ziet thans iedereen uit naar de bekendmaking van de voor de verschillende districten geldige minimumprijzen, welke vaststelling één der eerste gevolgen is van het aannemen van de Coal Mines Bill. De subsidie, die voor export van kolen over de Humberhavens door vrijwillige bijdragen van de producenten betaald werd, is opgeheven. Deze bedroeg ten laatste altijd nog 2/- per ton. De prijzen zijn diensgevolge van 1/6 tot 2/- per ton gestegen.

In Westfalen hebben de vereenigde kolennijne-zitters getracht een vrij belangrijke loonsverlaging in te voeren, welke poging door ingrijpen van hooger hand voorloopig op niets uitgelopen is. Dientengevolge blijven de prijzen, die in vergelijking met de waarde van kolen op de wereldmarkt te hoog liggen, gehandhaafd. De winst, waarmede de kolenindustrie werkt

is zóó gering, indien ze er al is, dat een verlaging van de prijzen alleen maar kan komen uit een verlaging van de loonen. Vele mijnen werken met een verlies.

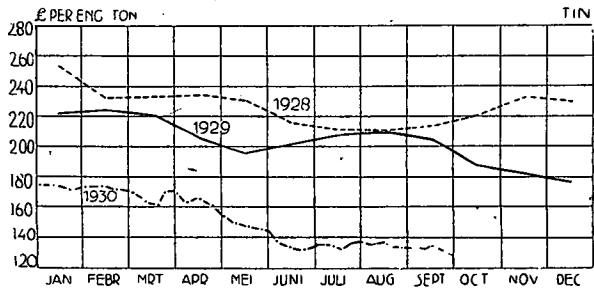
TIN.

In het afgelopen kwartaal kon de marktprijs van tin zich op het lage niveau vrij goed handhaven, tot dat plotseling tegen het eind van September een daling intrad tot beneden het niveau van £ 130.

In Juli bewoog de prijs van prompt tin zich tusschen £ 130 en £ 137 met als hoogste punt £ 137 op 3 Juli en als laagste punt £ 130½ op 10 Juli.

Een gunstig verschijnsel was de, hoewel geringe, vermindering van de Visible Supply met 257 tons tot 41.899 tons per eind Juli, de eerste maal dat dit plaats had sedert November 1929.

Het gevolg hiervan was, dat de prijs iets opliep tot £ 137 op 5 Augustus, om daarna echter weer vrij regelmatig te dalen tot £ 132½ op 26 Augustus, om die maand op £ 134½ te sluiten.

Zoals verwacht werd, was de zichtbare voorraad wederom toegenomen tot 43.518 tons per ult. Aug., en September zette dan ook lusteloos in, de prijs schommelde vrijwel deze geheele maand tusschen £ 133 en £ 134. Tegen het eind was de stemming bepaald flauw, de tinprijs zakte zelfs tot £ 128 op 29 September, en £ 125½ op 30 September, het laagste punt sedert 1904.

STATISTISCH OVERZICHT

	TARWE HardWinter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2a) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen; ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.9º Bé s. g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fi.	%	fi.	%	fi.	%	fi.	%	fi.	%	fi.	%	\$	%	Sh.	%	£	%
Jaargemidd. 1925	17,20	100,0	13,07 ⁶	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	Sh.	100,0	62,1/6	100,0
" 1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,7	1,89	112,5	86/6	118,5	58,1/-	93,5
" 1927	14,75	85,8	12,47 ⁶	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	11,25	104,2	1,30	77,4	73/-	100,0	55,14/-	89,7
" 1928	13,47 ⁶	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	10,10	93,5	1,20	71,4	66/-	90,4	63,16/-	102,8
" 1929	12,25	71,2	10,87 ⁶	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	11,40	105,6	1,23	73,2	70/6	96,6	75,14/-	121,9
Januari 1928	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62,-	99,9
Februari "	13,80	80,2	12,87 ⁶	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61,12/-	99,2
Maart "	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61,3/6	98,6
April "	15,30	88,9	14,97 ⁶	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61,14/6	99,4
Mei "	15,30	88,9	15,47 ⁶	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62,15/-	101,1
Juni "	14,37 ⁶	83,6	14,27 ⁶	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63,17/-	102,9
Juli "	14,25	82,8	13,07 ⁶	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62,18/-	101,3
Augustus "	12,00	69,8	12,62 ⁶	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62,10/6	100,7
September "	11,65	67,7	11,57 ⁶	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63,8/-	102,1
October "	12,27 ⁶	71,4	12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65,12/-	105,7
November "	12,32 ⁶	71,7	12,07 ⁶	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	366,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67,18/-	109,4
December "	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70,3/-	113,0
Januari 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75,10/6	121,7
Februari "	12,72 ⁶	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78,-	125,7
Maart "	12,65	73,5	12,62 ⁶	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67/-	91,8	89,8/-	144,0
April "	12,12 ⁶	70,5	11,62 ⁶	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68/-	93,2	82,17/6	133,5
Mei "	11,12 ⁶	64,1	10,57 ⁶	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	11,15	103,3	1,16	69,0	69/6	92,2	75,4/6	121,2
Juni "	10,87 ⁶	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	11,25	104,2	1,30	77,4	71/-	97,3	74,11/-	120,1
Juli "	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,12/6	117,0
Augustus "	13,12 ⁶	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	432,50	97,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	73,17/-	119,0
September "	12,62 ⁶	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	11,40	105,6	1,30	77,4	72/6	99,3	74,19/-	120,7
October "	12,10	70,4	9,87 ⁶	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	111,7	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,16/-	117,3
November "	11,77 ⁶	68,5	9,20	70,4	174,00	75,2	164,75	69,8	483,25	104,5	11,35	105,1	1,30	77,4	72/6	99,3	70,5/-	113,2
December "	12,62 ⁶	73,4	9,35	71,5	166,00	71,7	163,75	69,4	482,00	104,4	11,75	108,8	1,30	77,4	72/6	99,3	68,6/6	110,1
Januari 1930	12,67 ⁶	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	11,75	108,8	1,21	72,0	72/6	99,3	71,9/6	115,1
Februari "	11,72 ⁶	68,2	8,17 ⁶	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	11,75	108,8	1,11	66,1	72/6	99,3	71,12/6	115,4
Maart "	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	11,55	106,9	1,11	66,1	70/-	95,9	68,19/6	111,1
April "	11,17 ⁶	65,0	7,62 ⁶	58,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	11,35	105,1	1,16 ⁵	69,3	67/6	92,5	61,3/-	98,5
Mei "	10,45	60,8	6,55	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,00	87,6	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	53,9/-	86,1
Juni "	10,05	58,4	5,17 ⁶	39,6	145,50	62,9	103,75	44,0	385,50	83,4	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	50,1/6	80,7
Juli "	9,55	55,5	5,82 ⁶	44,6	157,75	68,1	108,00	45,8	345,75	74,8	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	48,2/-	77,5
Augustus "	9,45	54,9	6,30	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	65/-	89,0	47,15/-	76,9
September "	8,40	48,8	5,25	40,2	127,50	55,1	99,00	41,9	318,75	68,9	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6	87,1	46,6/-	74,6
6 October "	7,85	45,6	5,10	39,0	121,00	52,3	94,00	39,8	296,00	64,0	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6 ⁵	87,1	44,12/6	72,2

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering van

De overtuiging schijnt langzamerhand veld te winnen, dat niettegenstaande de productie-beperking in de voornaamste productiecentra, het verminderde verbruik van tin, vooral in Amerika, de voorraden voorloopig niet in voldoende mate zal doen slinken.

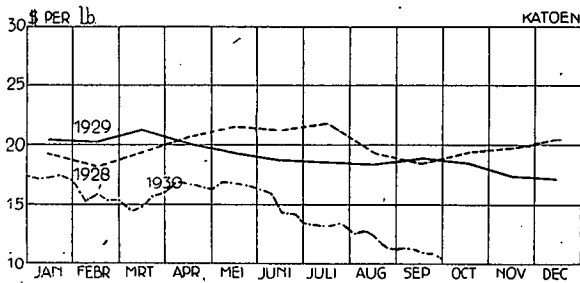
In verband met de geringe verschepingen uit de Straits wordt een lagere Visible Supply verwacht aan het eind van September, terwijl ook de voorraden in Engeland voor het eerst sinds geruimen tijd een kleine reductie hebben ondergaan, een en ander tengevolge der productie-beperking in Malakka, Ned.-Indië, Nigeria en Bolivia.

De productie van de F.M.S. bedroeg per ult. Aug. 43.376 tons tegen 43.760 tons in dezelfde periode van 1929, terwijl deze cijfers voor Bolivia resp. 24.034 en 30.792 tons bedragen.

Deze gunstige factoren wegen echter niet op tegen de sterk verminderde consumptie van tin, zoodat men voorloopig geen belangrijke verbetering in de statistische positie van dit metaal verwacht.

KATOEN.

Katoenprijzen zijn in het afgelopen kwartaal geregeld gedaald, zij het met enkele kleine tijdelijke reacties. De berichten omtrent den nieuwen oogst uit de

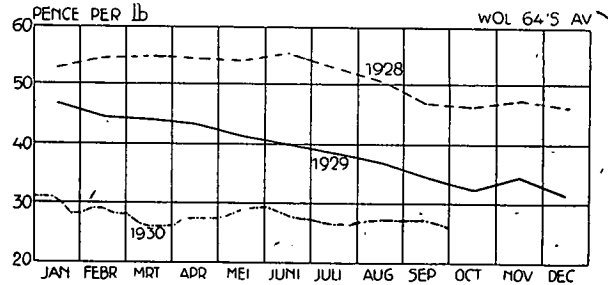

Vereenigde Staten blijven gunstig en volgens het Washington Agricultural Bureau bedroeg de schatting op 1 Augustus 1930 14.362.000 balen en op 1 September

d.a.v. 14.340.000 balen. Tegenover deze betrekkelijk groote opbrengst staat een nog steeds geringe vraag uit de industrie, daar in de meeste landen in de katoenindustrie groote bedrijfsinkrimpingen bestaan. Men had verwacht, dat bij de lagere prijzen het verbruik zou toenemen; zooals zulks ook vroeger geregeld geschiedde, doch tot nu toe blijft de vraag naar manufacturen onbevredigend. Gedeeltelijk is zulks zeer zeker te wijten aan de onbevredigende economische en politieke toestanden in de groote gebieden van Oost-Azië, die tot de beste afnemers van katoenen manufacturen behooren. Er zijn reeds teekenen aanwezig, dat de katoen-aanplant in andere gebieden, o.a. Afrika en Zuid-Amerika tengevolge van de lage prijzen wordt ingekrompen. Zulks zou op den duur een grootere vraag ten gevolge kunnen hebben naar Noord-Amerikaansche katoen, daar in de Vereenigde Staten een groote vermindering van den aanplant ook in komende jaren niet verwacht mag worden in verband met de onbevredigende prijzen voor andere landbouwproducten.

WOL.

Na de levendige stemming in het tweede kwartaal, welke echter reeds in Juni weer iets begon te ver-

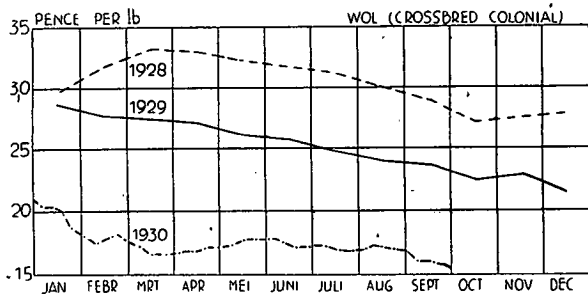
zwakken, toonde het derde kwartaal van dit jaar een afnemende bedrijvigheid, daar overal de tendens, om alleen de hoogst noodige behoeften te dekken, over-

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton	KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	WOL gekamde Australische, Crossbred Colo- nial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.	RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	THEE Af. N.-l. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. 1/2 KG.	Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100
£ 261.17/-	100,0	55,00	29,50	2/11,625	18,75	61,375	84,5	100,0	100,0
111,1	17,55	75,5	24,75	83,9	2/-	55,375	94,25	111,5	93,2
290.4/-	110,8	17,50	47,25	85,9	67,4	102,0	82,75	97,9	95,4
227.5/-	86,8	20,00	48,50	88,2	1/6,375	46,875	76,4	82,75	97,9
203.15/6	77,8	19,15	51,50	93,6	-10,75	49,625	80,9	75,25	89,1
255.11/-	97,4	19,25	53,00	70,9	-10,25	50,75	82,7	69,25	91,5
233.10/6	89,2	18,35	54,75	96,4	1/7,25	92,7	74,9	84,5	100,0
233.17/6	89,3	19,35	55,00	100,0	1/3,75	46	74,9	79,5	94,1
234.6/-	89,5	20,65	55,50	99,1	1/3,75	46	74,9	79,5	94,1
230.15/-	88,1	21,55	54,25	98,6	1/0,75	90,0	76,6	79	93,5
218.8/6	83,4	21,35	55,50	100,9	-9,375	90,0	76,6	74,25	87,9
211.19/-	80,9	21,75	53,00	96,4	32,25	88,7	78,6	78,25	92,6
211.18/-	80,9	19,30	51,75	94,1	109,3	49	79,8	73,25	86,7
214.7/6	81,9	18,55	47,00	85,5	-9	48,25	81,3	71,25	84,3
221.19/-	84,8	19,45	46,25	84,1	-9,25	84,0	81,3	71,25	84,3
232.10/6	88,8	19,90	47,25	85,9	26,0	82,7	84,5	67,75	80,1
228.8/-	87,2	20,45	46,25	84,1	26,0	49	81,3	70,25	83,1
222.7/6	84,9	20,20	46,75	85,0	-8,5	49,875	86,4	73	86,4
222.11/-	85,0	20,10	44,25	80,5	23,9	51,75	86,4	75,75	89,6
221.0/6	84,4	21,25	44,00	80,0	27,9	53,125	86,6	77,25	91,4
207.5/6	79,2	20,45	43,25	78,6	1/-	71,3	88,0	74,25	87,9
197.5/6	75,3	19,40	41,50	75,5	1/0,125	72,0	88,0	72,75	86,1
200.5/-	76,5	18,75	40,00	72,7	-10,5	71,3	88,0	74,25	87,9
209.5/6	79,9	18,65	38,75	70,5	-10,875	65,3	88,0	73,50	87,0
210.11/-	80,4	18,60	37,00	67,3	-10,625	64,0	88,0	69,50	82,2
205.5/6	78,4	18,90	34,25	62,3	-11	71,6	88,0	68,50	81,1
188.9/6	72,0	18,45	32,50	59,1	-10,5	69,3	87,2	64	75,6
182.-/6	69,5	17,50	34,25	62,3	-9,625	70,9	84,3	66	78,1
178.18/6	68,3	17,25	31,25	56,8	-8,125	66,7	81,3	68,0	78,7
174.13/-	66,7	17,15	29,50	53,6	-8	64,4	81,3	67,75	81,3
174.41/-	66,5	15,45	28,50	51,8	-7,375	62,3	81,3	67,75	81,3
165.18/-	63,4	15,20	26,25	47,7	-7,625	57,1	81,3	62,25	73,7
161.17/6	61,8	16,45	27,25	49,5	-7,375	56,3	81,3	59,50	70,4
145.-/-	55,4	16,50	28,75	52,3	-6,875	52,3	81,3	56,6	68,6
36.4/6	52,0	14,50	27,75	50,5	-6,125	52,1	81,3	58	68,6
34.17/6	51,5	13,10	26,00	49,1	-5,625	49,5	81,3	55,50	65,7
35.5/6	51,7	11,95	27,25	49,5	-4,875	45,3	81,3	55,25	65,4
32.6/-	50,5	11,-	27,00	49,1	-4,125	42,5	81,3	59,50	70,4
24.15/-	47,6	10,50 ⁶⁾	45,2 ⁶⁾	25,00 ⁷⁾	-3,875	41,3	47,3		

huidige officiële noteeringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche; vanaf 26 Mei 1930 Z.-Russische. ²⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige fic. not. wijze (Jan. 1928). ⁴⁾ Jaar- en maandgem. afger. op 1/6 pence. ⁵⁾ Noteering Schotland 60/- . ⁶⁾ 3 October. ⁷⁾ 2 October.

heerschte. Een gevolg hiervan was, dat de prijzen langzaam maar zeker weer daalden, zodat de heden ongeveer het laagste niveau van Maart bereikt is. Naar verhouding is de bedrijvigheid in de kamgarenfabrica-

tie nog het beste, terwijl het in de sajefabricatie ongunstiger geworden is en heeft ook de lakenfabricatie geen betere bedrijvigheid gevonden dan in den laatsten tijd.

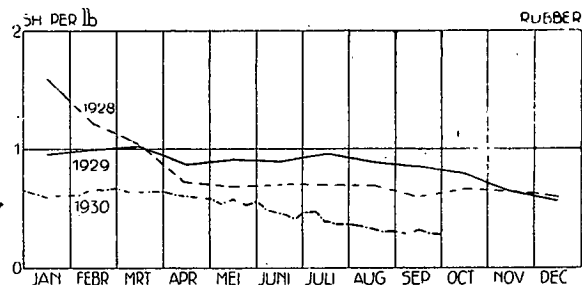
RUBBER.

Een rubberprijs van 20 cts. voor loco sheets en van 20½ cts. voor loco crêpe zooals deze juist aan het einde der verslagperiode werd bereikt, doet de herhaaldelijk gestelde vraag, of nu niet spoedig een keerpunt is te verwachten, opnieuw rijzen. Van de op den prijs van invloed zijnde factoren zijn er twee, die althans de hoop zouden kunnen doen opleven, dat verdere belangrijke dalingen — in het bij het bovenvermelde peil — reeds een verlaging van bijv. 2 cts. nogal belangrijk — nauwelijks meer behoeven te worden gevreesd, terwijl twee anderen nog steeds een meer pessimistische zienswijze zouden kunnen rechtvaardigen.

De twee eerstgenoemde factoren zijn:

1o. De kans op ingrijpen door de Nederlandsche regering, zooals die blijkt uit het onderhoud, dat de Nederlandsche Rubbercommissie met den Minister van Koloniën heeft gehad, en waarbij deze verdere nauwkeurige bestudeering van dit vraagstuk heeft toegezegd, alsmede overleg met den Gouverneur Generaal van N.-I. Men weet, dat de Rubber Grower's Association op het standpunt staat, dat eenig plan tot regeling of contrôle der productie slechts dan dient te worden overwogen, indien Nederlandsch-Indië niet weer „bande à part” speelt of de N.-I. regering haar standpunt van non-interventie, dat voor de Britsch-Indische producenten wel een verrassing was, wijzigt.

2o. De sluiting van die ondernemingen, waar stopzetting minder verlies oplevert, dan doorgaan met den tap; een aantal zwakkere ondernemingen heeft daartoe al besloten en het is niet aan twijfel onderhevig, dat anderen nog zullen volgen, al wordt geprobeerd, met alle middelen, (ontslagen van personeel, salaris- en loonsverlagingen enz.) den kostprijs te drukken.

Daarbij dient te worden opgemerkt, dat, ongetwijfeld, een verlaging van den kostprijs bij verschillende ondernemingen mogelijk is, (Sir Eric Geddes van de groote Dunlop Rubber Co. heeft in een circulaire aan aandeelhouders de aandacht daarop gevestigd, dat het mogelijk was, den rubberkostprijs van 5½ d. op 4 d. per lb. te verlagen fob. Singapore zonder depreciatie), terwijl men hoopt binnenkort een kostprijs

van niet meer dan 3 d. te bereiken. Een dergelijke arrestatie zal echter slechts voor enkele maatschappijen mogelijk zijn.

De twee, een verbetering van den rubberprijs tegenwerkende factoren, staan met elkaar in nauw verband. Het zijn de nog steeds dalende verwerking en de stijging der wereldvoorraden, die op het oogenblik op plm. 480.000 tons worden geschat, waarvan plm. 112.000 te Londen en Liverpool. Dergelijke enorme voorraden vormen voor den prijs van het product een soort „latente druk”.

Een verdere „latente” factor is de inlandsche productie, waarin internationale deskundigen aanmerken, dat zij bij een voor de Europeesche en Amerikaanse rubber-cultuur rendabelen prijs, gemakkelijk het drievoudige van de nu voortgebrachte hoeveelheid zal kunnen bereiken. Het feit, dat het tot nu tot niet mogelijk is gebleken, de Ned.-Indische inlandsche producenten te organiseren, of op een redelijke manier in een — directe of indirecte — deelneming in de regeling der productie te betrekken, heeft, zooals men weet, vooral den doorslag tot het besluit der N.-I. regering gegeven, in de wetten van vraag en aanbod niet in te grijpen, al dreigen als resultaat dezer vrije uitwerking der wetten, enorme kapitaalverliezen. Want deze wetten vermogen misrekeningen niet te voorkomen. Dat deze misrekeningen echter zelve, althans gedeeltelijk, zouden kunnen worden vermeden, indien de rubberindustrie, vooral wat het te verwachten verbruik betreft, beter geïnformeerd was, hebben, zooals wij meenen, juist de hier ter plaatse gepubliceerde artikelen duidelijk aangetoond⁴⁾.

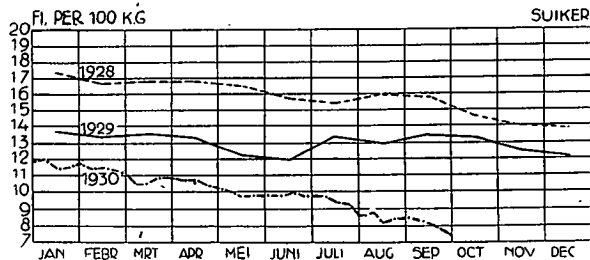
Hoe diep intusschen de prijsval is geweest, blijkt wel uit het simpele feit, dat de rubberprijs nu slechts evenveel pence beloopt, als maar enkele jaren geleden, shillings. Al mogen deze prijzen overdreven zijn geweest, zij weerspiegelen toch de wisselvalligheden van den rubberprijs, dië in de verslagperiode op het laagste ooit bereikte peil is gedaald.

SUIKER.

Een langzaam afbrokkelen der Suikerprijzen, desolante markten, geruchten over samenwerking van producenten en veel gepraat hierover, totdat ook elke opwekkende noot verstomde en men in algemeen pessimisme verviel met als gevolg een hernieuwde gevoelige prijsdaling. Ziedaar in het kort het uiterlijke beeld van hetgeen het afgelopen kwartaal voor Suiker te zien gaf.

De door sommigen verwachte economische opleving in Amerika als gevolg van de nieuwe tariefregeling, bleef uit. Ook voor raffinadeurs was dit teleurstellend en bij gebrek aan elke verlevendiging van den handel in geraffineerd, was ook de vraag voor ruwsuiker tot een minimum beperkt.

Reeds lang zijn, vooral op instigatie van Cuba, plannen in studie om producenten op dit eiland te helpen. Het laatste voorstel behelst een beperking van den uitvoer naar de V. S. indien samenwerking verkregen kan worden met andere producenten, die in de V. S.

preferentie genieten. De rest van den Cuba-oogst zoude zijn afzet moeten vinden in concurrentie met de

⁴⁾ Zie de artikelen van den heer G. A. P. Weyer in E.-S. B. van 17 en 24 Sept jl.

andere suiker-uitvoerende landen en men tracht deze ook nog steeds te benaderen, teneinde tot een overeenkomst te komen.

De bietoogsten in Europa zullen kwantitatief zeer bevredigend zijn. Het weer is doorgaans gunstig geweest. Niet alleen Tsjecho-Slowakije, het grootste uitvoerende land van Europa, doch ook Polen en Duitschland zitten in groote zorgen omtrent hun uitvoersaldi, welke met zware verliezen verkocht zullen moeten worden.

In Java kon de V.I.S.P. geruimen tijd haar oude limites van resp. f 9,— en f 8,— handhaven en hiertoe geregeld matige hoeveelheden verkoopen. Toen echter Cubasuiker naar China verkocht werd en bietsuiker naar Britsch-Indië, werd de noodzakelijkheid ingezien, de prijzen te reduceeren. De nieuwe limites werden vastgesteld als volgt:

Binnenlandsche consumptie en consumptie in de Straits Settlements:

Superieur	f 9.—
No. 16 &/hooger	„ 7.50
Naar alle bestemmingen:	
Superieur	„ 8.50
Naar Britsch-Indië:	
No. 16 &/hooger	„ 7.25
Naar China en Japan:	
No. 16 &/hooger	„ 7.—

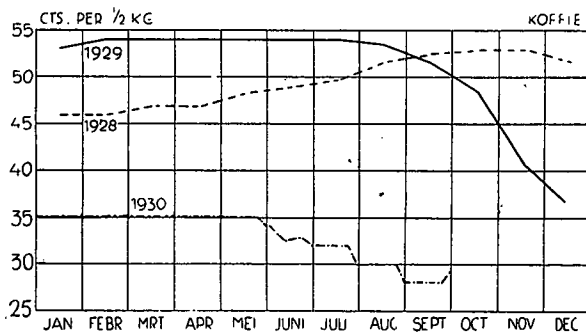
hetgeen nog aanmerkelijk boven wereldpariteit is. Verdere afdoeningen vonden hiertoe plaats. De totale verkoopen uit den oogst van dit jaar bedragen thans ca. 680.000 tons, terwijl de oogst reeds bijna afgemaakd is. De onverkochte voorraden op Java zijn dus ongekend groot.

Sedert waren de limites voor Superieur en No. 16 &/hooger voor uitvoer met f 0.25 verlaagd. Op de verlaagde basis werd nog 75.000 tons afgedaan.

Intusschen is het voorstel tot heffing van een invoerrecht op ruwsuiker in Nederland, wet geworden, doordat ook de Eerste Kamer hieraan haar goedkeuring hechtte. Of deze wet, welke in het leven geroepen werd om den landbouw te steunen, aan de gestelde verwachtingen zal voldoen, staat nog te bezien.

KOFFIE.

In den loop van het derde kwartaal daalde de prijs van loco Robusta Koffie van 32 ct. op 28 ct. om tenslotte te stijgen op 29 ct. Die van loco Superior Santos daalde van 38 ct. op 34 ct. om daarna weder te stijgen op 36 ct. De oorzaak van de daling was uitsluitend het gevolg van de regelmatig lager afkomende aanbiedingen uit de productielanden en van onbevredigende vraag voor loco. De stijging tegen het einde van het kwartaal vond haar oorzaak in de manipulaties van het bekende Verdedigings-Instituut van Sao Paulo, dat, gebruik makende van de technische positie aan de groote termijnmarkten, de prijzen niet onbelangrijk wist op te zetten.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkten bleven in Juli vrijwel onveranderd, zakten daarna enkele centen in, doch herstelden zich tenslotte en sloten aan het einde van het kwartaal ongeveer 1 à 2 ct. hooger dan bij den aanvang.

THEE.

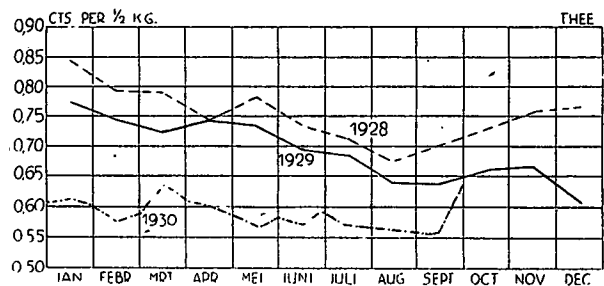
Gedurende het derde kwartaal zette de prijsdaling,

die het tweede kwartaal kenmerkte, zich aanvankelijk verder door, hoewel in mindere mate. Eerst tegen het einde van de maand September kwam een sterke opleving, zoodat de prijzen 6—10 cts. boven het oude niveau stegen.

De Amsterdamsche middenprijs over het eerste halfjaar bedroeg 59¼ cts., daarna blijft het gemiddelde schommelen tusschen 53¼ en 55¼ cts. om plotseeling in de veiling van 25 September te stijgen tot niet minder dan 63¼ cts.

Behalve aan de in dit seizoen normale opleving valt deze stijging aan twee factoren toe te schrijven.

In de eerste plaats was bekend geworden, dat de Noordelijk Britsch-Indische oogst 25 miljoen pond kleiner was dan in het vorige seizoen. Waar echter vroegere berichten over vermindering van den oogst, tengevolge van de oogst-bepierking in geen enkel opzicht bevestiging vonden in lagere uitvoercijfers, had

de handel zich tot dusverre van deze oogstvermindering weinig aangetrokken. Toen echter tegen het einde van September bekend werd, dat thans ook de uitvoer van Noordelijk Britsch-Indië gedurende de maand Augustus circa 10 miljoen pond kleiner was geweest dan verleden jaar, trok men de voor de hand liggende conclusie, dat nu ook de Londensche voorraden, die per ulto Augustus nog ruim 23½ miljoen pond hooger waren dan verleden jaar, binnen afzienbaren tijd eveneens een belangrijke vermindering zouden ondergaan.

Hier kwam nog bij, dat de voorraden bij den detailhandel zeer gering waren, zoodat deze niet alleen in ons land, doch ook in het buitenland tot aankopen moest overgaan, teneinde zijne behoeften aan goedkoopere theeën uit concurrentie-overwegingen voor zoo lang mogelijk te kunnen dekken. De nog komende maanden van dit jaar zullen moeten aantoonen of de oogstbepierking in staat is geweest de surplus voorraden aanzienlijk te doen verminderen resp. weg te ruimen.

(Vervolg van blz. 895.)

metalen daalden tot nieuwe laagtepunten. De groep „Diversen”, die gedurende eenige maanden betrekkelijk stabiel was gebleven, vertoonde een scherpe daling van bijna 4 pCt. als gevolg van de prijsverlagingen van rubber, lijnolie, benzine en petroleum.

De veranderingen van de prijzen der afzonderlijke artikelen, waarop ons indexcijfer is gebaseerd, worden gepubliceerd in de tweede tabel in den vorm van de veranderingen van het percentage in vergelijking met de vorige maand en het vorige jaar. (Zie blz. 895.)

Hieruit blijkt, dat in vergelijking met een jaar geleden de groep „Weefstoffen”, als gevolg van individuele prijsdalingen varierende van 18.5 tot bijna 44 pCt., gemiddeld ruim 35 pCt. is gedaald, terwijl de dalende tendens, welke de vier andere groepen te zien geven, in omvang vrijwel gelijk was en zich bewoog tusschen 17.4 pCt. voor de „Delfstoffen” en 14 pCt. voor de „Andere voedings- en genotmiddelen”. De afwijking in de schommelingen van de afzonderlijke artikelen vormt evenwel een opvallend kenmerk van vorenstaande tabel. Een stijging van 11.4 pCt. bijv. voor den theeprijs staat tegenover een daling van 62 pCt. voor rubber, terwijl een prijsverhoging van bijna 10 pCt.

	Einde 1928	Einde 1929	1930		
			Einde Maart	Einde Juni	Einde Sept.
Tarwe, Canadeesche per qr.	49/3	55/6	43/9	39/-	30/9
Aardappelen per ton	£ 6/0/0	£ 3/15/0	£ 3/5/0	£ 3/0/0	£ 6
Rundvleesch, Eng. in helften, per 8 lbs.	5/4	5/8	6/-	5/8	5/3
Schapenvleesch, Nieuw-Zeeland, per 8 lbs.	5/-	4/10	4/6	3/10	4/-
Thee, Indisch veilinggem. per lb.	17.50 d.	13.12 d.	16.50 d.	13.50 d.	17.12 d.
Suiker, gekristall. per cwt.	24/7½	22/9	22/-	21/9	19/3
Katoen, American Middling per lb.	10.59 d.	9.42 d.	8.57 d.	7.58 d.	5.70 d.
Garens, 32er twist per lb.	15.50 d.	13.87 d.	12.37 d.	11.50 d.	9.50 d.
Wol, Australische per lb.	44 d.	33 d.	24 d.	27 d.	23 d.
Jute, per ton	£ 32/5/0	£ 27/15/0	£ 24/15/0	£ 22/5/0	£ 17/5/0
Ruw ijzer, Cleveland No. 3, per ton	66/-	72/6	67/6	66/6	63/6
Kolen, beste Welsh, per ton	19/4½	20/1½	20/-	20/-	20/-
Tin, Standaard, per ton	£ 225/15/0	£ 178/2/6	£ 170/10/0	£ 136/12/6	£ 125/5/0
Koper, per ton	£ 74	£ 68	£ 71	£ 49/5/0	£ 43/10/0
Lijnolie, per ton	£ 29	£ 45	£ 40/10/0	£ 41	£ 28
Rubber, plant. sheet per lb.	8.69 d.	8.06 d.	7.62 d.	6.25 d.	3.70 d.
Cement, Portland, per ton	47/-	47/-	47/-	47/-	47/-

voor Engelsch schapenvleesch sterk afsteekt bij een daling van ongeveer 44 pCt. voor Canadeesche tarwe. Afgezien van den deprimeerenden invloed, die de algemeene daling in de waarde van de goederenvoorraden op den handel uitoefent, ontstaat voorts door de ernstige prijsdaling een verstoring, die het herstel van den handel belemmert.

De bovenstaande tabel toont het resultaat van de schommelingen gedurende dit jaar van een aantal belangrijke artikelen, waarvan de noteeringen aan het einde van elk kwartaal sterk afsteken bij die van het einde van 1929 en 1928.

De eenige artikelen opgenomen in bovenstaande tabel, waarvan de prijzen gedurende 1930 zijn gestegen, zijn aardappelen en Indische thee. De wereldmarkt-artikelen, zooals tarwe, katoen, wol, tin, koper en rubber, waren alle onderhevig aan een gestadige prijsdaling. In tegenstelling hiermede toont de prijs van Portland cement, waarvoor geen vrije markt bestaat, geen verandering, een verschijnsel, dat de vraag doet rijzen, of, indien ons indexcijfer nog meer artikelen zou bevatten, waarvan de verkoopprijzen aan een bepaalden prijs gebonden zijn, niet een nog grootere disharmonie tusschen de ruilwaarde van de verschillende artikelen onderling zou ontstaan.

De volgende tabel toont het verloop van de groot-handelsprijzen, herleid tot het gemiddelde voor 1913:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen	Totaal
1913	100	100	100	100	100	100
Gemiddelde 1925..	168.4	204.2	194.6	139.8	126.2	160.9
" 1926..	151.7	195.3	152.6	149.8	120.7	149.4
" 1927..	147.6	202.2	157.0	125.1	116.1	143.7
" 1928..	152.9	189.7	165.0	115.2	111.2	140.9
" 1929..	143.0	173.5	144.7	119.6	105.0	132.8
Einde Sept. 1929..	141.4	175.1	137.7	120.3	106.2	131.9
" Oct. " ..	139.3	171.9	133.7	118.3	105.3	129.6
" Nov. " ..	133.7	169.9	131.2	115.6	104.2	126.9
" Dec. " ..	136.2	169.1	129.6	115.6	103.5	126.9
" Jan. 1930..	131.6	168.0	120.4	115.8	102.1	123.7
" Feb. " ..	126.0	167.8	117.2	113.2	101.0	121.0
" Maart " ..	125.0	167.2	114.6	112.3	99.2	119.4
" April " ..	125.3	163.4	114.4	107.1	96.6	117.2
" Mei " ..	121.0	159.7	111.6	105.4	98.0	115.8
" Juni " ..	121.3	157.3	104.4	103.5	97.6	113.2
" Juli " ..	124.2	154.3	99.8	102.7	94.6	111.5
" Aug. " ..	121.7	152.1	96.8	101.9	92.5	109.3
" Sept. " ..	117.3	150.7	89.3	99.4	89.0	105.2

Uit deze tabel blijkt het merkwaardige feit, dat zelfs wanneer rekening wordt gehouden met den betrekkelijk hoogen prijs van de groep „Andere voedings- en genotmiddelen”, het gemiddeld niveau van groothandelsprijzen (erkend moet worden, dat het indexcijfer van „The Economist” in hoofdzaak de prijzen van grondstoffen omvat) thans slechts ongeveer 5 pCt. hooger is dan in 1913. Met uitzondering van alle voe-

dingsmiddelen is het indexcijfer voor grondstoffen alleen thans aanzienlijk lager dan vóór den oorlog. Het vraagstuk van het herstel van het evenwicht tusschen de prijzen van grondstoffen, fabrikaten, kleinhandelsartikelen en den prijs voor den arbeid zelf, dringt door tot de kern van de tegenwoordige moeilijkheden in het bedrijfsleven.

Voorts volgt hier nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen:

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
November 1913..	70 ⁴⁾	100 ⁶⁾	100	100	100 ⁷⁾	100	100	100
November 1918..	..	358	438	367	392	214
Hoogste 1920..	..	591	679	..	325	366	297	322
Gemiddelde 1925..	103 ⁵⁾	555	646	142 ⁸⁾	(Jan.)	161	155	202
" 1926..	100 ⁵⁾	703	654	134	145	149	145	179
" 1927..	95	618	527	138	142	146	148	170
" 1928..	98	621	491	140	145	148	149	171
" 1929..	96	611	481	137	141	140	142	166
Augustus 1929..	98	597	474	138	143	141	142	165
September " ..	98	597	472	138	142	140	141	164
October " ..	96	590	470	137	142	138	140	163
November " ..	94	584	464	136	140	135	137	160
December " ..	94	576	459	134	139	134	135	155
Januari 1930..	93	564	453	132	136	131	131	151
Februari " ..	92	564	445	129	133	128	126	152
Maart " ..	91	554	436	126	131	125	122	148
April " ..	91	549	429	127	129	124	122	146
Mei " ..	89	542	420	126	128	123	118	143
Juni " ..	87	533	412	124	126	123	118	137
Juli " ..	84	538	401	125	126	121	115	133
Augustus "	533	403	125	126	121	114	..

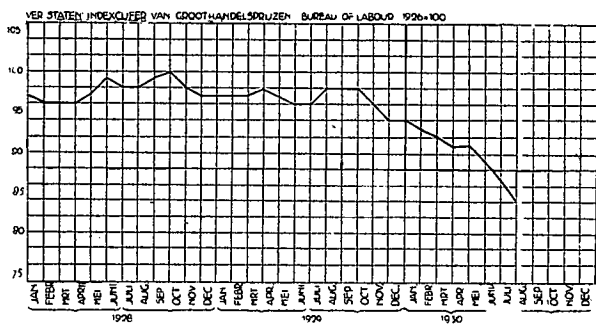
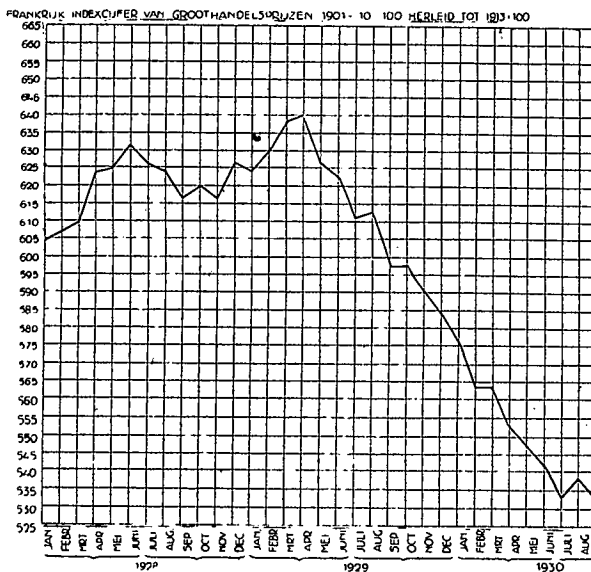
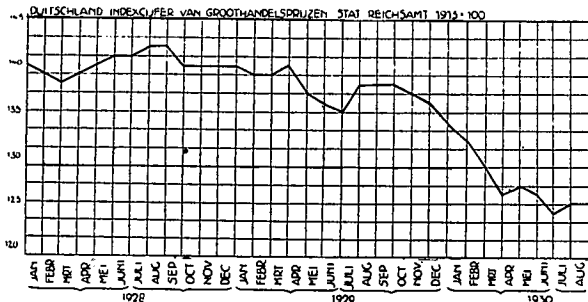
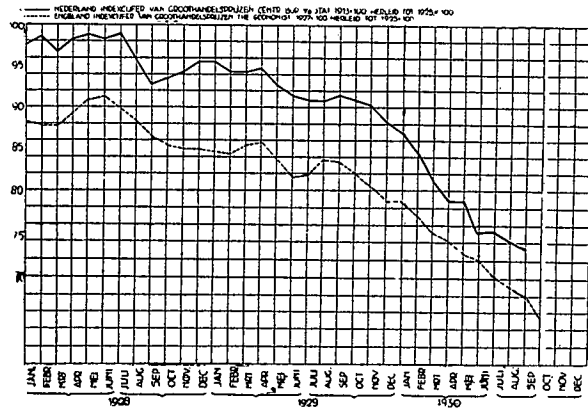
¹⁾ Bureau of Labour. ²⁾ Stat. Reichsamt. ³⁾ Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. ⁴⁾ 1926 = 100. ⁵⁾ Jaargemiddelde. ⁶⁾ Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. ⁷⁾ Midden 1914 = 100.

De volgende opmerkingen zijn ontleend aan de desbetreffende maandpublicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek en hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers 1913 = 100.

Bij beschouwing der indexcijfers over Augustus 1930 in vergelijking met die der vorige maand, blijkt, dat zoowel het algemeen indexcijfer als dat der voedingsmiddelen met 1 punt (resp. 0.9 en 0.8 pCt.) is gedaald.

Tegenover een prijsstijging van 5 artikelen (w.o. 11 voedingsmiddelen) met in totaal 87 punten (w.o. hooi met 20, haver met 15 en zemelen met 13 punten), staat een prijsdaling van 20 artikelen (14 voedingsmiddelen) met in totaal 145 punten (w.o. peper met 44, aardappelen met 23 en T ijzer met 13 punten).

In vergelijking met de prijzen van Juli jl. is in Augustus de stijging in procenten als volgt: hooi 27.5, haver 22.4, zwavelzure ammoniak 19.2, zemelen 12.2, rogge 11.6, kalfsvleesch 8.1, varkensvleesch 4.4, hars 3.2, groene erwten 2.6, kaas 2.4, zilver 2.1, rijst 0.7, gerst 0.5, tin en eieren 0.3, de daling is voor: peper 20.0, aardappelen 14.6, T ijzer 12.1, hennep 8.1, koffie 8.0, ruwe katoen 7.9, boter 7.1, lijnolie 3.5, terpen-tijnolie 3.3, maïs 3.2, thee 2.6, cacao 2.3, lamsvleesch en melk 1.9, alcohol 1.7, macaronie 1.4, timmerhout 1.2, rundvleesch en tarwe 0.9 en suiker 0.2.

DE STRIJD OM DE CONTRÔLE OVER HET EUROPEESCHE GRONDREDIET.

Rectificatie. In ons nummer van 1 October jl. hebben wij onder de rubriek Aanteekeningen een beschouwing opgenomen onder bovenstaanden titel, waarbij wij vermeldden, dat deze door ons ontvangen was van den persdienst van de B.I.B. Het Secretariaat van de Bank voor Internationale Betalingen deelt ons mede, dat het hier geen persdienst van haarzelve betreft, doch 'n Bureau dat geheel zelfstandig optreedt en waarmede de B.I.B. zelfs in het geheel niet in relatie staat, hetgeen reeds hieruit blijkt, dat zij zich niet met de strekking van deze beschouwing kan vereenigen.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1930 No. 7 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen, welke in vijf groepen zijn verdeeld.

Bij de groep *textiele goederen* zijn enkele artikelen een fractie in prijs gedaald, hetgeen van zoo weinig invloed op het groepsindexcijfer was, dat dit afgerond, in Juli gelijk bleef aan Juni, nl. 161.

Van de groep *levensmiddelen* zijn de prijzen van Australische- en Europeesche-boter, en Australisch meel wat lager, kedelee daarentegen hooger. Het groepsindexcijfer liep met 1 punt tot 139 terug.

In hoofdzaak door de groote daling van den prijs van rood bladkoper van f 132.77 per 100 KG. in Juni tot f 106.86 in Juli, bedroeg het indexcijfer van de groep *metalen* in Juli slechts 133 tegen 136 in de voorafgaande maand.

Bij de groepen *chemicaliën en verfstoffen* en *diversen* deden zich enkele kleine prijsveranderingen voor, waardoor het groepsindexcijfer van de groep *chemicaliën en verfstoffen* met één punt tot 136 terug liep, terwijl dat van de groep *diversen* onveranderd 155 bleef.

Het indexcijfer van den geheelen invoer liep met één punt tot 146 terug.

Hoewel het indexcijfer van den invoer sinds September 1929 bijna iedere maand lager is dan in de voorafgaande maand, neemt toch de prijsdaling bij de invoerartikelen geen groote afmetingen aan. In 1928 en 1929 bedroeg het indexcijfer gemiddeld 155 en sinds September 1929 valt een teruggang te constateeren van 155 tot 146. Van een prijsval zooals de prijzen van de export-producten te zien geven, kan dan ook bij de importartikelen niet gesproken worden.

Uitvoer. De serie uitvoerproducten omvat de prijzen van 20 producten.

Van deze 20 producten bleven de prijzen in Juli van één artikel, nl. katjang-olie, gelijk aan die van Juni; de prijs van katjang-idjoe is iets hooger, de overige 18 producten zijn alle meer of minder sterk in prijs gedaald. De prijs van peper was in Juli 25 pCt. lager dan in Juni, koehuiden 20 pCt., tapioka 12 pCt., gele maïs 11 pCt., rubber 11 pCt., kapok 8½ pCt., damar 8 pCt., copra 6 pCt. en robusta koffie 5½ pCt. De prijsdalingen, welke bij de andere producten te constateeren vallen, zijn minder groot.

Het indexcijfer van den geheelen export daalde met 6 punten tot 82.

Worden de indexcijfers van de prijzen van de verschillende producten afzonderlijk beschouwd, dan blijkt, dat nog slechts bij ¼ van het aantal opgenomen producten het indexcijfer hooger is dan in het basisjaar 1913, nl. bij djarakpitten en maïs, beide met een indexcijfer van 125, thee met een indexcijfer van 118, cacao met 109 en katjang idjoe met 108.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.					Totaal	Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾			
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159
1927.	174	148	149	149	173	160	130	154
1928.	172.	149	141	144	162	155	125	149
1929.	172	149	142	142	163	155	123	148
Juli 1929.	172	149	142	145	162	156	127	149
Augustus "	172	148	142	142	163	155	124	148
September "	172	149	141	142	163	155	123	148
October "	172	150	140	141	161	154	121	147
November "	171	148	141	141	160	154	120	146
December "	170	147	139	140	160	153	111	144
Januari 1930.	170	147	139	140	159	153	105	143
Februari "	170	145	139	139	159	152	100	141
Maart "	169	144	138	139	151	150	98	139
April "	167	144	137	138	152	149	95	138
Mei "	162	142	136	138	156	148	94	136
Juni "	161	140	136	137	155	147	88	134
Juli "	161	139	133	136	155	146	82	132

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

Het indexcijfer van den in- en uitvoer tezamen liep met 2 punten tot 132 terug.

Dit algemeene indexcijfer heeft geen andere beteekenis dan dat het het gemiddelde prijsverloop voorstelt van de 92 met name genoemde producten.

Kleinhandelsprijzen. De loop der prijzen in den kleinhandel volgt slechts zeer langzaam die van den groothandel.

Onderstaand staatje geeft een overzicht van de indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen van enkele artikelen:

	Groothandel		Kleinhandel	
	Sept. 1929	Juli 1930	Sept. 1929	Juli 1930
Koffie	144	75	177	169
Suiker	104	72	110	90
Austr. meel	162	136	118	114
Thee	144	118	153	153
Europ. boter....	173	164	125	124

Alhoewel de indexcijfers voor den kleinhandel niet geheel vergelijkbaar zijn met die van den groothandel, omdat de qualiteiten van de artikelen, waarop de indexcijfers betrekking hebben, niet bij beide gelijk zijn, geeft bovenstaand staatje toch wel eenig inzicht in de stroefheid van de kleinhandelsprijzen in vergelijking met die van den groothandel.

Pas in Augustus zijn de prijzen van vele artikelen in den kleinhandel in prijs gedaald. Van de serie inheemsche artikelen daalden de prijzen van koffieboonen, suiker, klapperolie, kippeneieren en rijst, waardoor het indexcijfer van de inheemsche artikelen 152 werd, 4 punten lager dan in Juli.

Bij de serie uitheemsche artikelen daalden de prijzen van Australisch meel, boter, kaas en kwast, terwijl het indexcijfer van deze serie met 2 punten daalde tot 142 in Augustus.

Het indexcijfer van den geheelen kleinhandel, in- en uitheemsche artikelen tezamen, bedroeg 147 tegen 150 in Juli.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In- heemsch 1)	Uit- heemsch 1)	Totaal	Voeding 2)
1913/14	100	100	100	100
1924 ..	182	158	170	170
1925 ...	169	152	160	159
1926 ...	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
1929 ...	162	145	153	151
Augustus 1929 ..	160	144	152	150
September " ..	160	144	152	150
October " ..	161	143	152	150
November " ..	162	144	153	151
December " ..	163	145	154	153
Januari 1930 ..	163	146	154	153
Februari " ..	166	145	155	154
Maart " ..	161	145	153	153
April " ..	156	145	151	150
Mei " ..	162	144	153	151
Juni " ..	157	144	151	149
Juli " ..	156	144	150	148
Augustus " ..	152	142	147	144

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

Pasarprijzen. In het algemeen waren de pasarprijzen in Juli iets lager.

BOEKAANKONDIGING.

Prof. Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk.

De Theorie der Belastingen en het Nederlandsche Belastingwezen. Het Nederlandsche Belastingrecht onder hoofdleiding van Prof. Mr. J. Ph. Suyling No. 10. (Zwolle, Tjeenk Willink, 1930, Prijs Ing. f 15,—, Geb. f 16,—).

De economisch gefundeerde leer der financiën is in ons land jarenlang als stiefkind behandeld. Terwijl enerzijds de staatsrechtelijke leer der financiën, anderzijds de toepassing van het stellige belastingrecht de aandacht van menig schrijver trok, bleef de literatuur over de economische theorie der belastingen beperkt tot de uit de vorige eeuw dateerende leerboeken van Cort van der Linden en Pierson, tot de eveneens uit dien tijd dagteekende studies van Bok, Treub, Cohen Stuart, Tasman en Rochussen, tot de

meer recente proefschriften van Logemann en Steinmetz, de Memorie van Toelichting tot het Grondslagenontwerp-Treub van 1915, benevens eenige praeadviezen en eenige tijdschriftartikelen. Er bestond dus zeer zeker behoefte aan een handboek, dat de moderne theorieën en de belastingwetgevingen van de laatste decennia naast de klassieke leerstellingen onder de aandacht van den lezer brengt. De ongefundeerde gevoelsmeeningen, de verouderde opvattingen en de eenzijdige, op groepsbelang gebaseerde denkbeelden over het fiscale vraagstuk zijn zoo algemeen verbreid, dat een boek, hetwelk dat vraagstuk op degelijke wijze behandelt en van alle zijden beziet, noode kon worden gemist.

Het stemt verheugend, dat thans in de behoefte is voorzien. Het stemt dubbel verheugend, dat een bekwaam en gezaghebbend schrijver als Prof. Bordewijk de taak op zich heeft genomen, deze behoefte te vervullen. Het resultaat is dan ook zoodanig, dat onze verheugenis, nadat wij het boek hadden doorgelezen, niet weinig was vergroot.

Den leerboek is dit omvangrijke werk niet. Het veronderstelt op tal van plaatsen kennis van grondbeginselen, van vigeerende stelsels en van gebruikelijke figuren, het leidt den lezer ook menigmaal midden in belangrijke strijdvragen, op plaatsen, waar de beginner door dit boek nog niet voldoende ingelicht is om de discussies met vrucht te volgen. Eenige tirades in het voorbericht doen vermoeden, dat de schrijver ook geen didactischen opzet in den zin heeft gehad. Wij kunnen dit alleszins waardeeren. De stof was te uitgebreid — men zie de ontzagwekkende literatuurlijst! — om tegelijkertijd grondig critisch doorgewerkt en didactisch geordend te worden. En bovendien, de leerboeken op menig gebied werken mede tot het kwaad van de oppervlakkige studie, van het bestudeeren en excerpereeren van één enkel samenvattend, boek zonder kennis te nemen van het werk der schrijvers, wier gedachten in zulk een leerboek slechts in extract en dus onvolledig en oppervlakkig zijn weergegeven. Dáárvoor bestaat hier geen gevaar. De lezer wordt door de critische behandeling, waaraan Bordewijk tal van schrijvers, nadat hij hun meeningen ten volle recht heeft doen verwervaren, onderwerpt, er vanzelf toe gebracht, Pierson te bestudeeren, Mill, Wagner en Seligman op te slaan en sommige geschriften van Treub, Van Gijn en Wibaut na te lezen.

Als handleiding bij verdere studie en als handboek voor hen, die, op welke wijze ook, met problemen van belastingheffing te maken hebben, is dit boek met zijn grondige behandeling van allerlei strijdvragen, met zijn critische beschouwing van de te onzent vigeerende belastingwetgeving, met zijn uitvoerige registers en vrijwel volledige literatuurbespreking van uitnemende beteekenis. Den volksvertegenwoordigers voor rijk, gewest en gemeente, die mede verantwoordelijk zijn voor de financieele politiek der openbare lichamen, zij dit werk in de allereerste plaats ter lezing aanbevolen. Zij vinden daar menig vraagstuk zoodanig behandeld, dat het hun een openbaring zal zijn, hoeveel moeilijkheden er nog verscholen liggen in de kwesties, die in politieke programma's met een enkele lèuze worden afgedaan.

Op sterke, welgedocumenteerde wijze stelt de schrijver zich te weer tegen de opvattingen, dat de belasting tot taak zou hebben, de inkomens te nivelleeren, of dat de belastingleer louter verdeeling van de op te leggen lasten tot voorwerp zou hebben, zonder tegen de verlangde offers het nut van de te doene uitgaven af te wegen. Voor die afweging is noodig, de economische gevolgen van de belastingheffing na te gaan. Dat de druk der belasting veel zwaarder kan zijn dan het geheven bedrag aan belastinggeld, toont de schrijver overtuigend aan. De paragraaf, die over de overdracht der belastingen handelt (blz. 210/285) is wel een van de allerbeste, een gelukkige omstandigheid, omdat dit vraagstuk in de praktijk te zeer wordt verwaarloosd en hier juist het kompas der belastingpolitiek is te vinden.

Op den grondslag van de ontwikkelde theorieën onderzoekt de schrijver in een omvangrijk hoofdstuk de merites van het samenstel van belastingen, dat het Nederlandsche belastingstelsel — al acht Bordewijk het geen *stelsel* — wordt genoemd. Men behoeft het uiteraard niet overal met den schrijver eens te zijn om zijn uiteenzettingen te kunnen waardeeren.

Zeer-interessant en actueel is § 2 van hoofdstuk II, handelende over de bekende strijdvrage, of de grondbelasting al dan niet als geamortiseerd is te beschouwen. De schrijver is hier in de gelegenheid geweest, belangrijke beschouwingen te ontleenen aan een nog niet gepubliceerd rapport. Die beschouwingen en de commentaren, die de schrijver daarop geeft, zijn de overweging ten volle waard, nu van meer dan één zijde, ter ontlasting van den door de economische depressie getroffen landbouw, op verlaging der grondbelasting wordt aangedrongen. P.

ONTVANGEN BOEKEN.

Hoofdstukken uit de geschiedenis der Staatshuishoudkunde door Mr. M. W. F. Treub. Vijfde druk. (Haarlem — N.V. H. D. Tjeenk Willink & Zoon).

In dezen vijftien druk zijn in bijna elk hoofdstuk toevoegingen en hier en daar ook enkele wijzigingen aangebracht, terwijl een nieuw hoofdstuk „Hoofdtrekken der geschiedenis van Nederlands koloniale economie” is opgenomen.

De houthandel van Nederland door Dr. A. G. Malcolm. Proefschrift Ned. Handels-Hoogeschool. (Amsterdam 1930; N.V. H. van der Marck's Uitgevers-Mij.).

Na inleidende hoofdstukken over houtgebieden, houtsoorten en hout als handelswaar behandelt de schrijver de organisatie en de techniek van den houthandel.

Sparkassen und Wirtschaft. Schriftenreihe der Arbeitgemeinschaft der niederrheinischen Verwaltungsakademien. (Essen-Ruhr 1929; G. D. Baedeker Verlag.)

Dit boek bevat een elftal lezingen, welke te Dusseldorf zijn gehouden over de belangrijkste vragen van het Deutsche spaarbankwezen nl. over de positie van de spaarbanken in het economisch leven van Deutschland. Na den oorlog hebben zich op dit gebied belangrijke veranderingen voltrokken. De spaarbanken hebben haar invloedfeer belangrijk uitgebreid en zijn daarbij, vooral bij de particuliere banken op grooten tegenstand gestuit.

Rationalisatie in particuliere en in overheidsbedrijven door Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan Jr. (Amsterdam z.j.; N.V. H. van der Marck's Uitgevers-Maatschappij. Prijs f 0.60).

Voordracht, gehouden voor het Departement Rotterdam van de Maatschappij voor Handel en Nijverheid.

Investment Trusts — How and why by Israel Baruch Leibson. (New-York z.j.; Rena Press Inc., Prijs \$ 2).

Het doel van dit boekje van 92 pagin's is om den leek op een eenvoudige en populaire wijze de beteekenis van de investment trusts te schetsen.

Beginselen der Staatshuishoudkunde door A. C. W. van Es, Leeraar aan het Nederlandsch Lyceum te 's-Gravenhage. (Groningen, Den Haag 1930; J. B. Wolters. Prijs f 1.90).

Een leerboek over staatshuishoudkunde voor onderwijsdoeleinden.

L'année de la Société des Nations (1928—1929). Section d'information secrétariat de la Société des Nations, Genève.

In deze brochure worden de voornaamste werkzaamheden van den Volkenbond gedurende de periode van 1 Oct. 1928 — 30 Sept. 1929 beschreven.

MAANDCIJFERS.

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht: Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs. 1)

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunstzijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee
Januari 1929	158.8	308.5	180.0	420.9	309.3	300.4	399.0	256.1	142.0	411.7	579.4	468.1
Februari 1929	165.0	316.9	182.0	427.3	286.9	297.6	386.3	273.9	139.9	412.8	576.6	458.3
Maart 1929	166.0	310.5	183.3	421.8	280.3	291.6	394.8	270.3	140.6	412.0	559.1	442.3
April 1929	162.7	328.0	178.2	418.2	274.8	275.8	394.9	238.6	135.4	400.8	514.4	458.5
Mei 1929	161.8	361.5	170.4	435.6	281.4	269.2	393.4	242.2	128.5	401.8	485.5	472.9
Juni 1929	155.3	375.2	167.4	455.3	292.5	273.5	404.2	234.2	126.6	403.2	459.9	445.7
Juli 1929	157.8	366.2	166.0	462.2	258.3	272.2	392.0	244.4	122.9	402.3	451.6	447.6
Augustus 1929	154.4	375.2	165.9	489.4	259.0	276.9	396.8	248.8	121.2	400.8	462.4	443.4
September 1929	159.4	378.4	169.9	482.0	219.5	280.9	431.7	247.2	120.1	414.7	470.3	433.2
October 1929	156.5	335.3	158.0	427.3	185.4	254.0	435.4	225.4	113.0	397.5	453.3	423.8
November 1929	151.4	301.1	150.2	384.1	144.3	218.9	398.3	174.6	106.2	366.9	426.7	406.4
December 1929	150.4	292.8	144.6	368.7	124.4	213.9	396.7	145.7	103.4	356.1	408.3	418.2
Januari 1930	155.8	289.6	143.8	311.7	107.6	211.2	398.2	142.5	102.1	354.4	413.8	396.1
Februari 1930	159.9	278.6	144.2	302.7	103.9	219.0	389.5	154.8	96.6	365.0	428.0	392.4
Maart 1930	157.3	268.5	134.7	291.5	93.2	205.5	386.5	145.1	91.9	346.3	421.2	406.4
April 1930	158.7	283.6	140.4	305.4	100.1	200.8	411.8	142.3	92.3	340.6	423.0	405.7
Mei 1930	156.8	267.6	129.1	281.0	98.1	184.0	402.2	127.5	91.5	309.5	388.4	396.9
Juni 1930	147.7	255.3	123.2	261.7	86.7	170.5	389.4	109.3	83.4	281.2	359.0	344.4
Juli 1930	148.3	257.6	125.8	265.3	93.7	170.9	393.7	106.3	81.5	285.1	356.9	342.9
Augustus 1930	145.8	248.3	116.7	251.7	87.2	162.8	376.9	85.2	75.1	261.3	325.4	306.0
September 1930	142.7	245.9	110.6	246.3	79.1	154.3	360.2	70.3	73.6	236.1	315.9	312.5

Schommelingen in het aandelen-indexcijfer. 2 Januari 1930 f 5.114.480.000 = 100.

2 Januari 1930	100	2 April 1930	101.2	2 Juli 1930	91.7
8 " 1930	100.1	9 " 1930	101.5	9 " 1930	91.0
15 " 1930	102.4	16 " 1930	101.6	16 " 1930	91.5
22 " 1930	102.4	23 " 1930	101.9	23 " 1930	90.6
29 " 1930	102.2	30 " 1930	99.0	30 " 1930	89.6
5 Februari 1930	101.9	7 Mei 1930	96.2	6 Augustus 1930	89.2
12 " 1930	101.1	14 " 1930	96.1	13 " 1930	88.2
19 " 1930	100.5	21 " 1930	96.1	20 " 1930	85.0
26 " 1930	99.3	28 " 1930	95.8	27 " 1930	82.1
5 Maart 1930	98.3	4 Juni 1930	93.4	3 September 1930	83.6
12 " 1930	97.7	11 " 1930	91.6	10 " 1930	83.5
19 " 1930	95.8	18 " 1930	88.8	17 " 1930	84.9
26 " 1930	98.5	25 " 1930	90.2	24 " 1930	83.0

1) Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64.

CONJUNCTUURGEGEVENS BETREFFENDE DE VEREENIGDE STATEN.

Datum	Productie ¹⁾ , Handel en Verkeer																			
	Index van de industrieele productie	Productie-index van										Wagonverladingen	Katoenverbruik	Aantal tewerkgestelden	Betaalde loonen	Buitenlandsche handel ³⁾				
		Fabrikaten	Mineralen	Steenkolen	Ruw Petroleum	Koper	Ijzer en Staal	Textielgoederen	Automobielen	Bouwbedrijf	Invoer					Uitvoer		Uitvoerschot		
											Totaal					Grondstoff.	Totaal		Fabrikaten	
Gemiddelde van 1923—1925 = 100												1923—1925 = 100		Mill. \$						
1925	104	105	99	100	103	106	106	104	107	122	103	—	99.7	100.9	352	146	402	154	50	
1926	108	108	108	110	104	110	113	104	109	130	107	109.2	101.4	104.3	369	149	393	163	24	
1927	106	106	107	99	121	105	104	113	86	128	103	122	98.8	102.0	349	133	397	165	48	
1928	111	111	106	94	122	115	119	107	113	135	103	107	97.2	101.8	341	122	419	188	78	
1929	118	119	115	100	137	127	130	115	132	117	106	115	100.4	107.2	367	139	430	211	63	
Januari	117	117	118	104	137	129	117	116	150	100	104	118	97.4	100.7	369	142	488	215	119	
Februari	117	116	120	110	137	136	126	113	148	88	107	115	99.7	108.0	369	138	442	218	73	
Maart	118	120	107	90	133	135	133	116	159	118	103	116	101.3	110.8	383	139	490	264	103	
April	122	123	115	102	132	142	136	120	153	156	111	119	101.8	111.3	411	147	425	228	14	
Mei	124	125	116	104	134	139	145	121	148	143	111	125	101.6	111.2	400	142	385	203	15	
Juni	127	129	113	102	135	124	155	121	162	133	108	122	101.2	109.2	353	121	393	220	40	
Juli	124	126	114	102	143	122	152	118	142	159	108	119	100.7	104.8	353	120	403	227	50	
Augustus	123	125	115	99	145	119	143	120	143	119	109	119	102.0	109.4	369	126	381	202	12	
Septemb.	122	122	118	103	140	125	140	116	133	108	108	115	103.4	110.5	351	122	437	191	86	
October	117	117	118	103	140	123	124	118	113	109	104	117	102.1	110.0	391	127	529	212	138	
Novemb.	106	105	110	98	131	118	100	108	81	95	99	104	98.2	102.0	338	121	442	173	104	
December	99	96	116	104	132	115	90	96	49	77	97	90	94.8	98.7	310	116	427	181	110	
1930																				
Januari	104	102	112	100	132	101	99	103	103	79	97	102	92.9	94.2	311	109	411	192	100	
Februari	107	106	109	92	135	95	119	99	110	77	99	94	92.9	97.4	282	99	349	183	67	
Maart	104	105	96	81	125	88	113	98	109	111	95	94	92.7	98.0	300	102	370	200	70	
April	106	107	104	97	128	90	114	96	109	118	101	100	92.1	96.7	308	106	332	189	24	
Mei	104	104	103	92	127	90	111	90	104	111	98	91	90.4	94.1	285	87	320	178	35	
Juni	100	101	100	89	124	86	110	84	98	146	94	85	88.2	90.3	250		295		45	
Juli	94v	93v	97v	86	120	83	93	84	75	89	92	82	84.6	82.0	220	70	267	145	42	
Augustus															217		300			

¹⁾ De indexcijfers betreffende de productie, de wagonverladingen, het katoenverbruik, het aantal tewerkgestelden en de betaalde loonen zijn ontleend aan het Federal Reserve Bulletin. Wat de index van de industrieele productie betreft, deze is samengesteld uit de gegevens van 58 industrieën n.l. 50 van fabrikaten en 8 van mineralen.

²⁾ gemiddelde van Maart—Dec. ³⁾ De cijfers der jaren 1925—1929 zijn maandgemiddelden. v) = voorloopig.

Datum	Kapitaalmarkt													Geldmarkt		Prijzen					
	Effectenbeurs						Emissies ²⁾							Callrente ⁴⁾	Prima bank-accepten (90 dagen)	Prima hand-delspapier (4—6 mnd.)	Indexcijfer van groot-hand.prijz. ⁷⁾	Landbouw-producten ⁷⁾	Kosten van Levens-onderhoud		
	Indexcijfer van ¹⁾						Binnen- en buitenl.				Binnenlandsche									Buitenlandsche Emissies	
	404 Aandelen	337 Industr.aandelen	33 Spoorweg-aandelen	34 Aand.van public utilities	60 Obligatiën	Makelaars-leeningen ³⁾	Totaal (zonder conversie)	Conversie	Aandelen	Obligatiën	Totaal	Privat-rechtelijke	Publiek-rechtelijke								Buitenlandsche
1926 = 100						mill. \$	in miljoenen dollars										1926 = 100	1/2 Juli 1914 = 100			
1925	—	—	—	—	—	2.336	518	76	101	417	391	300	91	127	4.20 ⁵⁾	33	41/33	104	110	169	
1926	—	—	—	—	—	3.123	528	91	98	430	433	313	120	95	4.50 ⁵⁾	33	44/33	100	100	166	
1927	174	181	151	—	97.6 ⁶⁾	3.646	649	179	524	126	519	388	131	130	4.05	33	44/33	95	99	162	
1928	150	154	129	149	97.6 ⁶⁾	5.215	676	156	256	420	566	446	121	110	6.05	41/16	44/33	98	106	161	
1929	182	190	147	235	95.7	6.563	850	117	508	341	731	668	63	119	7.74	51/16	55/33	97	105	162	
Jan.	185	193	142	193	97.0	6.735	915	148	552	363	875	803	72	40	6.94	43-5	51-3	97	106	161	
Febr.	187	192	142	202	96.3	6.679	934	124	631	303	869	800	69	65	7.47	51-3	51-3	97	105	161	
Mrt.	189	196	140	204	95.8	6.804	997	60	561	436	772	668	104	225	9.80	51-3	53-6	98	107	160	
April	187	193	138	201	95.8	6.775	677	139	387	290	661	576	85	16	9.46	51-3	6	97	105	159	
Mei	188	193	139	212	95.7	6.665	1.121	392	583	538	1.074	899	175	47	8.79	51-3	6	96	102	159	
Juni	191	191	145	233	95.3	7.071	773	17	353	420	601	452	149	172	7.83	51-3	6	96	103	160	
Juli	207	203	160	273	95.2	7.474	880	60	626	254	844	766	78	36	9.41	51-3	6	98	108	162	
Aug.	218	210	165	304	95.0	7.882	859	25	662	197	838	757	81	21	8.15	51-3	6-1/4	98	107	163	
Sept.	225	216	168	321	94.8	8.549	1.307	308	1.029	278	1.299	1.201	98	8	8.62	51-3	6-1/4	98	107	163	
Oct.	202	194	157	277	95.1	6.109	843	34	443	400	791	676	115	52	6.10	51-3	6-1/4	96	104	163	
Nov.	151	145	135	195	95.7	4.017	281	17	122	159	248	163	85	33	5.40	33-4	54-6 1/4	94	101	163	
Dec.	154	147	136	201	96.5	3.990	574	84	127	447	530	232	298	44	4.88	33-4	5	94	102	162	
1930																					
Jan.	156	149	137	209	96.5	3.985	747	77	127	620	718	611	107	29	4.31	37-4	42-5	93	101	160	
Febr.	166	156	143	231	96.4	4.168	592	30	155	437	466	388	78	126	4.28	37-4	41-5	92	98	159	
Mrt.	172	163	143	242	97.8	4.656	799	22	123	676	658	516	142	141	3.56	23-3	33-4	91	95	157	
April	181	171	142	264	97.9	5.063	903	55	261	642	730	582	148	173	3.79	27-3	33-4	91	96	158	
Mei	171	160	136	250	97.9	4.748	1.109	70	424	685	991	847	144	118	3.05	23-3	33-4	89	93	156	
Juni	153	143	125	224	98.2	3.728	704	69	152	552	533	378	155	171	2.60	17-2	31-1/2	87	89	155	
Juli	149	140	124	215	98.7	3.689	554	29	71	483	474	367	107	80	2.18	17-2	31-1/2	84	83		
Aug.	148	139	121	213	99.6	3.599	204	86	56	148	166	84	82	38	2.12	17-2	3				

¹⁾ Indexcijfers van Standard Statistics Co. ²⁾ Einde v. h. jaar (resp. maand). ³⁾ Ontleend aan The Commercial and Financial Chronicle. De cijfers der jaren 1925—1929 zijn maandgemiddelden. ⁴⁾ Stock exchange call loans. ⁵⁾ Renewal rate. ⁶⁾ 40 obl. ⁷⁾ Bureau of Labor Statistics. o) resp. aand. tot. 229, ind. 197, spoorw. 31.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 3 25 Mrt. '30	Lissabon	7 1/2 2 Juni '30
	Bel. Binn. Eff. 3 1/2 4 Oct. '30	Londen	3 1 Mei '30
	Vrach. in R.C. 3 1/2 4 Oct. '30	Madrid	6 19 Juli '30
Athene	9 2 Dec. '28	N.-York F.R.B.	2 1/2 19 Juni '30
Batavia	4 1/2 10 Mrt. '30	Oslo	4 1/2 20 Mrt. '30
Belgrado	5 1/2 28 Mei '30	Parijs	2 1/2 1 Mei '30
Berlijn	4 21 Juni '30	Praag	4 24 Juni '30
Boekarest	9 23 Nov. '29	Pretoria	5 1/2 29 Spt. '30
Brussel	2 1/2 31 Juli '30	Rome	5 1/2 19 Mei '30
Budapest	5 1/2 28 Mei '30	Stockholm	3 1/2 2 Apr. '30
Calcutta	5 10 Juli '30	Tokio	5.4 18 Oct. '27
Dantzig	4 18 Aug. '30	Weenen	5 9 Sept. '30
Helsingfors	6 26 Aug. '30	Warschau	6 1/2 12 Juli '30
Kopenhagen	4 3 Mei '30	Zwits. Nat. Bk.	2 1/2 10 Juli '30

OPEN MARKT.

Data	1930				1929	1928	1914
	4 Oct.	29 Sept. / 4 Oct.	22/27 Sept.	15/20 Sept.			
Amsterdam Partic. disc.	2	1 1/2-2	1 1/2-2	1 1/2-2	5 1/4	4 1/4-7 1/2	3 1/8-3 1/2
Londen Daggeld...	1-2	1-3 1/2	1 1/4-2	1-2	4 1/4-5 1/2	4 1/4-3 1/4	1 1/2-2
Berlijn Daggeld...	4 1/2-6	4 1/2-7	2 1/2-5 1/2	2 1/2-5	8 1/4-10	5-9 1/2	—
New York Daggeld 1)	2-1 1/4	1 1/2-2 1/4	2-1 1/4	2-1 1/4	6-1 1/4	6-10 1/4	1 1/2-2 1/2

1) Koers van 3 Oct. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia *)
30 Sept. 1930	2.47 1/8	12.04 1/2	58.98	9.72 1/2	34.56	100
1 Oct. 1930	2.47 15/16	12.04 5/8	59.00	9.73	34.58	100
2 " 1930	2.48 1/16	12.05 1/8	59.05	9.73 1/2	34.59	100 1/32
3 " 1930	2.47 10/16	12.04 3/4	59.01	9.73	34.58 1/2	100
4 " 1930	2.48	12.05 1/8	59.02 1/2	9.73 1/2	34.60	100
6 " 1930	2.48	12.05 1/8	59.01 1/2	9.73 1/2	34.59 1/2	100
Laagste d.w. 1)	2.47 3/4	12.04 1/2	58.94	9.72 1/2	34.54	99 11/16
Hoogste d.w. 1)	2.48 1/16	12.05 1/8	59.05	9.73 1/2	34.60	100 1/16
29 Sept. 1930	2.47 7/8	12.04 5/8	59.01	9.73	34.56 1/2	100
22 " 1930	2.48	12.05	59.03 1/2	9.74 1/2	34.57 1/2	100 1/8
Muntpariteit	2.48 1/2	12.10 1/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag *)	Boekarest *)	Milaan **)	Madrid **)
30 Sept. 1930	48.10 1/2	35.00	7.35 1/2	1.48	12.98 1/2	25.85
1 Oct. 1930	48.11 1/2	35.00	7.35 1/2	1.47 1/2	12.98	25.65
2 " 1930	48.14	35.02 1/2	7.35 1/2	1.47 1/2	12.99 1/2	25.70
3 " 1930	48.12 1/2	35.00	7.35 1/2	1.47 1/2	12.99	25.70
4 " 1930	48.14	35.02 1/2	7.35 1/2	1.47 1/2	—	—
6 " 1930	48.14	35.02 1/2	7.36	1.47 1/2	12.99	25.52 1/2
Laagste d.w. 1)	48.08	34.95	7.35	1.47	12.97	25.40
Hoogste d.w. 1)	48.14	35.02 1/2	7.36 1/2	1.49	13.00	26.—
29 Sept. 1930	48.10	35.00	7.36 1/2	1.48	12.98 1/2	26.15
22 " 1930	48.13 1/2	35.02 1/2	7.36	1.48	12.99	26.95
Muntpariteit	48.—	35.10	7.371	1.488	13.09	48.52 1/2

Data	Stockholm *)	Kopen- hagen *)	Oslo *)	Hel- sing- fors *)	Buenos- Aires *)	Mont- real *)
30 Sept. 1930	66.60	66.35	66.35	6.24	87 1/2	2.48 1/2
1 Oct. 1930	66.60	66.35	66.35	6.23 1/2	87 1/2	2.48
2 " 1930	66.62 1/2	66.40	66.37 1/2	6.24	87 1/2	2.48 1/8
3 " 1930	66.62 1/2	66.35	66.35	6.24	87 1/2	2.48 1/8
4 " 1930	66.62 1/2	66.37 1/2	66.35	6.24 1/2	87 1/2	2.48 1/8
6 " 1930	66.62 1/2	66.37 1/2	66.35	6.24	87 1/2	2.48 1/2
Laagste d.w. 1)	66.55	66.30	66.28	6.23	87	2.47 1/8
Hoogste d.w. 1)	66.65	66.37 1/2	66.37 1/2	6.25	88	2.48 5/8
29 Sept. 1930	66.60	66.35	66.35	6.24 1/2	88 1/2	2.48 1/16
22 " 1930	66.65	66.37 1/2	66.35	6.24 1/2	89 1/2	2.48 1/2
Muntpariteit	66.67	66.55	66.67	6.26 1/2	95 1/2	2.48 3/4

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
30 Sept. 1930	4,85 27/32	3,92 3/8	23,78 1/2	40,34 1/2
1 Oct. 1930	4,85 7/8	3,92 3/8	23,81	40,33 1/2
2 " 1930	4,85 29/32	3,92 1/2	23,81	40,33
3 " 1930	4,86 21/32	3,92 1/2	23,80	40,33 1/2
4 " 1930	4,86	3,92 3/8	23,80 1/8	40,33 3/8
6 " 1930	4,85 21/32	3,92 1/2	23,80 1/2	40,33
7 Oct. 1929	4,86 1/2	3,92 3/8	23,83 1/2	40,17
Muntpariteit...	4,8667	3,90 5/8	23,81 1/2	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings- eenheden	20 Sept. 1930	27 Sept. 1930	29 Sept. Laagste	4 Oct. '30 Hoogste	4 Oct. 1930
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/16	97 1/16	97 1/2
Athene	Dr. p. £	375	375	374 3/4	375 1/2	375
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10	1/10 1/8	1/9 1/2	1/9 1/8	1/9 11/16
Budapest...	Pen. p. £	27.76 1/2	27.76 1/2	27.74	27.79	27.76 1/2
Buenos Aires	d. p. \$	40 1/2	39 11/16	39 1/2	39 11/16	39 1/2
Calcutta....	Sh. p. rup.	1/5 51/64	1/5 51/64	1/5 13/16	1/5 51/64	1/5 51/64
Constantin..	Piast. p. £	1.025	1.025	1.025	1.025	1.025
Hongkong..	Sh. p. \$	1/2 21/32	1/3 11/16	1/3 1/16	1/4 1/8	1/3 27/32
Kobe	Sh. p. yen	2/0 13/32	2/0 1/16	2/0 1/8	2/0 1/8	2/0 29/32
Lissabon....	Escu. p. £	108 1/2	108 1/2	108 1/8	108 1/8	108 1/2
Mexico	\$ per £	10.25	10.25	10.15	10.40	10.30
Montevideo .	d. per £	40 1/2	40 1/8	39 1/2	40 1/2	40
Montreal...	\$ per £	4.85 1/2	4.85 1/2	4.85 1/2	4.85 1/2	4.85 1/2
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 1/2	5 1/32	5	5 1/32	5 1/4
Shanghai...	Sh. p. tael	1/8	1/7 27/32	1/6 7/8	1/7 13/16	1/7 13/32
Singapore...	id. p. \$	2/3 59/64	2/3 59/64	2/3 11/16	2/4	2/3 29/32
Valparaiso 1)	\$ per £	39.94	39.94	39.95	39.96	39.96
Warschau..	Zl. p. £	43 3/8	43 3/8	43 1/16	43 7/16	43 3/8

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS *)

Date	Londen 1) N.York 1)	Date	Londen
29 Sept. 1930..	16 5/8	29 Sept. 1930....	84/11 1/2
30 " 1930..	16 3/8	30 " 1930....	84/11 7/8
1 Oct. 1930..	16 3/8	1 Oct. 1930....	84/11 1/2
2 " 1930..	16 7/16	2 " 1930....	84/11 1/2
3 " 1930..	16 3/8	3 " 1930....	84/11 1/2
4 " 1930..	16 1/2	4 " 1930....	84/11 1/2
5 Oct. 1929..	23 1/8	5 Oct. 1929....	84/11 1/2
27 Juli 1914..	24 11/16	27 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign Silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 Sept. 1930	30 Sept. 1930
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 960.185,40	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ult. Aug. 1930 aan de gemeenten verstrekt op voor haar door de Rijksadministratie te heffen gemeentelijke ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	" 53.998,18	f 67.701,05
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 13.123.217,78	" 13.123.217,78
Id. aan Suriname.....	" 96.000.137,69	" 97.060.056,95
Id. aan Curaçao.....	" 11.607.789,11	" 11.731.283,75
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 4.055.513,90	" 4.288.188,77
Vord. o/h. Algem. Burg. Pensioen f. 1)	" 101.322.180,12	" 105.103.241,59
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	" 19.548.062,79	" 16.786.965,17
Vord. o/h. Algem. Burg. Pensioen f. 1)	" 323.514,84	" 294.055,55
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	" 14.274.661,41	" 14.284.067,75

Verplichtingen.

Vorderingen.	23 Sept. 1930	30 Sept. 1930
Voorschot door Ned. Bank ingevolge art. 16 van haar octrooi verstrekt..	—	f 15.000.000,—
Voorsch. d. Ned. Bank verstrekt 1)	—	" 6.395.371,64
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 141.283.000,—	" 141.283.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 56.990.000,—	" 63.990.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank....	—	" 4.000.000,—
Daggeldleeningen.....	—	" 14.500.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 4.522.710,—	" 4.455.474,50
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioen f. 1)	—	—
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P. T. en T. 1)	" 6.999.152,84	" 4.375.753,51
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 134.269,45	" 134.269,45
Id. aan diverse instellingen 1)	" 9.428.321,45	" 9.384.968,97

1) In 'regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen.	27 Sept. 1930	4 Oct. 1930
Saldo bij 's Rijks kas.....	—	—
Saldo bij de Javasche Bank.....	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas.....	f 96.506.000,—	f 101.525.000,—
Schatkistpromessen.....	" 11.850.000,—	" 11.850.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas.....	—	—
Waarvan Muntbiljetten.....	—	—
Muntbiljetten in omloop.....	" 18.843.000,—	" 18.342.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.....	" 3.848.000,—	" 4.134.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.....	" 889.000,—	" 877.000,—
Voorschot van de Javasche Bank....	" 7.123.000,—	" 1.359.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 6 October 1930.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 43.863.504,52 Bijbnk. " 621.740,80 Ag.sch. " 8.576.914,87	f	53.062.159,99
Papier o. h. Buitenl. in disconto	"	—
Idem eigen portef.	f 244.239.100,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "	—	"	244.239.100,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 30.958.809,04 Bijbnk. " 5.159.558,43 Ag.sch. " 47.847.905,48	f	83.966.272,95
Op Effecten	f 82.421.808,55		
Op Goederen en Spec. "	1.544.464,40	"	83.966.272,95
Voorachotten a. h. Rijk	"	13.332.639,46
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud	f 64.744.435,—		
Muntmat., Goud	330.801.691,88		
	f 395.546.126,88		
Munt, Zilver, enz.	23.390.985,39		
Muntmat., Zilver.	—	"	418.937.112,27 ¹⁾
Belegging 1/4 kapitaal, reserves en pensioenfond's	"	25.599.402,87
Gebouwen en Meub. der Bank	"	5.000.000,—
Diverse rekeningen	"	61.201.968,66
	f		905.338.656,20
Passiva.			
Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefond's	"	7.199.946,44
Bijzondere reserve	"	8.000.000,—
Pensioenfond's	"	6.726.713,72
Bankbiljetten in omloop	"	840.573.200,—
Bankassigatiën in omloop	"	307.207,61
Rek.-Cour. { Het Rijk f — saldo's: { Anderen " 16.902.725,66		"	16.902.725,66
Diverse rekeningen	"	5.628.862,77
	f		905.338.656,20
Beschikbaar metaalsaldo	f	75.434.566,11
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	"	188.586.415,—

¹⁾ Waarvan in het buitenland f 28.846.779,33.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschkb. Metaal- saldo ¹⁾	Dek- kings- perc.
	Munt	Muntmat.				
6 Oct. '30	64.744	330.802	840.573	17.210	75.435	49
29 Sept. '30	64.759	325.820	831.055	21.653	72.775	48 ^{1/2}
22 " '30	64.774	325.820	800.112	22.210	85.489	50
15 " '30	64.781	325.820	812.274	13.303	84.369	50
8 " '30	64.789	325.820	824.353	12.508	79.640	50
2 " '30	64.795	325.820	843.799	17.778	69.943	48
7 Oct. '29	65.490	377.442	840.169	18.218	117.675	54
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist- promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
6 Oct. 1930	53.062	4.000	83.966	244.239	61.202
29 Sept. 1930	48.702	—	91.134	242.912	57.054
22 " 1930	48.323	—	83.262	239.867	52.270
15 " 1930	48.436	—	89.043	239.785	47.371
8 " 1930	48.797	—	91.517	234.401	53.010
2 " 1930	48.697	—	115.586	234.352	49.657
7 Oct. 1929	82.442	25.000	89.250	195.975	38.299
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 1/2 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
13 Sept. 1930	901	1.292	558	978	528
6 " 1930	901	1.421	539	982	540
30 Aug. 1930	906	1.433	469	982	533
23 " 1930	911	1.208	440	982	498
14 Sept. 1929	771	1.573	607	992	503
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitp. der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschkb. metaal- saldo
4 Oct. 1930	171.800	—	260.500	36.400	52.040
27 Spt. 1930	170.300	—	257.300	44.000	49.780
20 " 1930	168.800	—	260.300	39.500	48.880
6 Spt. 1930	138.822	29.484	265.168	36.612	47.593
30 Aug. 1930	138.832	27.872	260.750	39.260	46.700
23 " 1930	138.812	28.427	262.152	49.632	42.526
16 " 1930	138.442	26.648	269.342	40.951	40.973
5 Oct. 1929	146.576	23.599	312.349	68.394	17.828
6 Oct. 1928	171.762	15.940	323.727	51.792	37.494
23 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek- kings- percen- tage
4 Oct. 1930	—	106.100	—	***	58
27 Spt. 1930	—	107.300	—	***	57
20 " 1930	—	109.200	—	***	56
9 Spt. 1930	9.988	29.775	41.875	45.726	56
30 Aug. 1930	9.927	29.248	40.282	44.967	56
23 " 1930	10.001	33.682	47.515	48.170	51
16 " 1930	10.135	31.366	46.494	51.077	53
5 Oct. 1929	9.743	39.280	133.206	32.130	45
6 Oct. 1928	13.047	33.281	94.070	51.342	50
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
1 Oct. 1930	156.803	359.386	56.232	11.917	22.158
24 Sept. 1930	157.427	355.769	60.536	5.672	21.586
17 " 1930	157.511	357.768	58.652	5.377	22.409
10 " 1930	156.574	361.326	54.220	5.770	21.641
3 " 1930	155.522	362.983	51.477	6.229	21.559
27 Aug. 1930	155.888	360.868	53.971	6.460	22.187
2 Oct. 1929	129.121	363.348	25.773	8.508	20.974
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	33.633	—

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek- kings- perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
1 Oct. '30	44.536	21.645	61.318	34.789	57.417	48 ²³ / ₃₂
24 Sept. '30	41.056	13.310	64.174	34.195	61.658	55 ⁷ / ₃₂
17 " '30	38.766	8.934	65.308	33.786	59.743	55 ⁵ / ₁₆
10 " '30	45.911	9.013	67.166	34.137	55.247	50
3 " '30	47.881	7.917	67.427	34.616	52.539	47 ²³ / ₃₂
27 Aug. '30	49.141	18.173	62.600	33.799	55.020	48
2 Oct. '29	73.767	8.993	64.910	38.042	26.996	24 ³ / ₃₂
22 Juli '14	11.005	13.736	42.185	—	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis- sels	Waarv. op het buitenl.	Belee- ningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
26 Spt. '30	48.431	443	6.567	25.215	19.027	2.796	3.200
19 " '30	47.672	432	6.726	23.844	18.871	2.790	3.200
12 " '30	47.543	417	6.839	23.669	18.768	2.804	3.200
5 " '30	47.478	407	6.832	23.719	18.768	2.836	3.200
27 Spt. '29	39.411	91	7.210	27.798	18.623	2.401	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver- sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti- culieren
26 Spt. '30	5.304	1.806	73.053	4.289	6.220	8.780
19 " '30	5.304	1.801	72.479	4.600	6.260	7.029
12 " '30	5.304	1.716	72.875	4.606	6.105	6.753
5 " '30	5.304	1.941	73.453	4.458	5.535	6.928
27 Spt. '29	5.612	1.664	66.639	6.896	6.734	5.958
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. banken 1)	Devlezen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
30 Sept. 1930	2.478,8	149,8	170,9	2.096,6	290,3
23 " 1930	2.583,6	149,8	223,7	1.351,8	56,0
15 " 1930	2.618,7	149,8	320,5	1.366,2	62,6
7 " 1930	2.618,9	149,8	392,1	1.571,9	57,0
30 Aug. 1930	2.618,9	149,8	369,0	1.730,0	212,2
30 Sept. 1929	2.212,0	149,8	335,1	2.528,3	186,3 ²⁾
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ³⁾	Circulatie	Rekg. Crt.	Diverse Passiva
30 Sept. 1930	102,7	685,6	4.744,5	472,1	274,2
23 " 1930	102,7	677,5	4.033,0	443,2	228,3
15 " 1930	102,7	665,1	4.245,6	352,2	226,4
7 " 1930	102,7	668,1	4.486,2	368,4	225,0
30 Aug. 1930	102,7	655,2	4.707,4	415,6	224,6
30 Sept. 1929	92,8	651,0	4.914,3	501,4	368,2
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 30, 23, 15, 7 Sept., 30 Aug. '30, 30 Sept. '29, resp. 5; 54; 45; —; —; 6 mill. 3) waarv. 739 Reichsch. Wechs.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1930	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
2 Oct.	1268	851	—	743	35	311	3.130	36	60
25 Sept.	1248	852	68	744	28	311	3.051	4	145
18 " "	1210	893	68	735	31	311	3.048	18	132
11 " "	1210	895	68	745	32	311	3.079	11	122
4 " "	1210	869	67	751	32	311	3.082	15	96
3 Oct. 1) 1929.	1023	532	44	777	69	342	2.688	32	29

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
17 Sept. '30	2.975,6	1.584,8	151,8	163,1	208,9
10 " '30	2.959,6	1.586,3	152,9	183,2	193,1
3 " '30	2.934,6	1.600,3	151,7	231,3	170,4
27 Aug. '30	2.955,9	1.611,2	163,7	193,3	163,3
20 " '30	2.939,0	1.573,5	168,1	196,2	158,9
13 " '30	2.945,3	1.583,1	169,7	190,5	154,3
18 Sept. '29	2.989,4	1.613,8	166,7	933,9	241,1

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
17 Sept. '30	610,4	1.349,3	2.485,5	169,9	77,5	81,6
10 " '30	602,0	1.351,3	2.476,6	169,8	77,3	81,3
3 " '30	602,0	1.367,6	2.454,0	169,8	76,9	80,8
27 Aug. '30	601,9	1.337,2	2.470,1	169,8	77,6	81,9
20 " '30	601,9	1.323,7	2.469,1	169,8	77,4	81,9
13 " '30	606,3	1.333,0	2.463,8	169,8	77,5	82,0
18 Sept. '29	177,6	1.847,4	2.428,5	166,7	69,9	73,8

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
10 Sept. '30	37	16.812	6.353	1.817	21.185	7.478
3 " '30	79	16.830	6.338	1.786	21.123	7.471
27 Aug. '30	40	16.793	6.329	1.814	21.091	7.439
20 " '30	44	16.795	6.340	1.807	21.077	7.405
13 " '30	38	16.857	6.235	1.789	21.145	7.394
11 Sept. '29	—	—	—	—	—	—

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

7 October 1930.

Na de uiterst flauwe stemming, welke nog in het begin der afgelopen week op de tarwemarkt heerschte, is reeds spoedig eenige verbetering ingetreden aan de termijnmarkten. In Noord- en Zuid-Amerika stegen de prijzen, zonder dat daardoor dadelijk ook in Europa betere prijzen te maken waren. De Russen bleven namelijk laag aan de markt en deden geregeld zaken naar Engeland en het continent, terwijl ook Italië geregeld als koper van Russische tarwe optrad. Omstreeks het midden van de week verbeterde de stemming nog aanmerkelijk en werden de prijzen voor alle buitenlandse tarwesoorten verhoogd. De vraag was levendig en importeurs kochten belangrijke hoeveelheden, zoowel in stoomende posities als op aflading, in de meening, dat het tegenwoordige prijsniveau voor tarwe laag is. Bij de berekening van de voor uitvoer beschikbare hoeveelheden in de overzeese productielanden is men uitgegaan van een geschatte hoeveelheid, welke in Argentinië en Australië van den nu te velde staanden oogst verwacht zal kunnen worden. De vooruitzichten van die oogsten zijn daarom van grooten invloed op de stemming aan de tarwemarkt. De verbeterde vraag, gevolgd door verhooging der prijzen, moet gedeeltelijk worden toegeschreven aan ongunstige berichten uit Australië en minder goede vooruitzichten in Argentinië. In Australië is altijd het resultaat van den tarwe-oogst in sterke mate afhankelijk van regen, welke in de groeiperiode moet vallen. Reeds gedurende verscheiden dagen waren berichten binnengekomen over droogte in het geheele land, welke berichten vooral uit de Oostelijke staten alarmeerd waren. Sedert heeft het in West-Australië flink geregend, terwijl voor het Oostelijk gedeelte regen wordt voorspeld. Ook in Argentinië sprak men van droogte, hoewel daar de klachten nog geen ernstig karakter aannamen. Sedert melden berichten uit Argentinië echter ook gunstigen regenval in het geheele land. Deze berichten over regen in Australië en Argentinië zijn onmiddellijk van invloed geweest op de stemming voor tarwe en de termijnmarkten in Noord-Amerika hebben als gevolg daarvan weder eenige verlaging ondergaan. Vergeleken bij een week geleden zijn de prijzen aan de termijnmarkt te Chicago voor December-levering 5 dollarcenten per 60 lbs. en te Winnipeg 6 dollarcenten hooger. In Argentinië zijn de aanvoeren van tarwe beperkt en aan de termijnmarkten was de verhooging op sommige dagen belangrijk. Gisteren is echter weder eene reactie ingetreden. Het slot was 34 cents per 100 KG. hooger dan de vorige week te Buenos Aires en 30 cents te Rosario. De vraag naar buitenlandse tarwe is gedurende de allerlaatste dagen verminderd. Koopers trokken zich weder terug als gevolg van de minder vaste stemming en ook, omdat zij zich in het midden van de vorige week in ruime mate van tarwe hadden voorzien. Europa was toen in sterke mate koper van Russische tarwe, terwijl het Verre Oosten eenige ladingen Australische tarwe kocht. Als gevolg van de groote zaken, welke in tarwe door de Russen werden gedaan, zijn de verschepingen uit Rusland nog toegenomen. Die uit Noord-Amerika waren belangrijk lager dan in de week daarvoor en ook de stoomende voorraad is afgenomen. In Frankrijk, waar de regering, om de prijzen van inlandsche tarwe hoog te houden, om welke reden ook het voorschrift is gemaakt dat slechts 10 pCt. buitenlandse tarwe bij de fabricage van meel mag worden gebruikt, is men angstig geworden voor het groote aanbod van Russische tarwe tot lage prijzen. Men heeft er daarom den invoer van Russische goederen verboden, behalve met speciale toestemming. Deze maatregel in Frankrijk geldt ook voor andere artikelen dan graan en men heeft er blijkbaar de bedoeling de concurrentie van Russische artikelen geheel uit te schakelen. Volgens berichten uit Canada is men met het dorschen in Manitoba practisch gereed gekomen. In Saskatchewan heeft men daarmede moeten ophouden tengevolge van de ongunstige weersomstandigheden en is nog ongeveer 20 pCt. ongedorscht. De kwaliteit schijnt eenige schade te hebben geleden tengevolge van de weersomstandigheden. In Alberta is men met het dorschen na een ophoud van 2 weken weder begonnen en 60 pCt. van den tarwe-oogst schijnt gedorscht te zijn. Verschillende particuliere oogstramingen geven voor de opbrengst van tarwe in Canada hogere cijfers dan een maand geleden. Door sommigen wordt de opbrengst nu geschat op 399.700.000 bushels in de Prairie-Provincies. Anderen schatten deze opbrengst op 336 miljoen bushels, terwijl de laatste officieele raming van de Canadeesche regering 370 miljoen bushels bedroeg. Voor de Vereenigde Staten zijn de particuliere ramingen per 1 October weinig veranderd met die van een maand geleden. Over den uit-

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	28 Sept. 1930	1 Oct. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	28 Sept. 1930	1 Oct. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	30.774	1.255.771	1.291.058	—	60.457	99.840	1.316.228	1.390.898
Rogge	7.578	330.254	162.579	—	26.354	600	356.608	163.179
Boekweit	558	13.581	15.412	—	1.739	692	15.320	16.104
Mais	10.496	788.377	626.462	5.784	140.269	157.094	928.646	783.556
Gerst	34.613	449.627	351.501	6.281	35.124	3.630	484.751	355.131
Haver	1.298	142.204	157.843	102	2.914	2.746	145.118	160.589
Lijnzaad	958	67.063	110.833	5.197	204.405	258.727	271.468	369.560
Lijnkoek	1.807	106.554	177.740	—	100	500	106.654	178.240
Tarwemeel	1.057	104.261	66.040	1.912	33.050	22.542	137.311	88.582
Andere meelsoorten	48	16.145	15.400	830	3.932	—	20.077	15.400

zaai van winter tarwe in de Vereenigde Staten is men niet geheel tevreden. De uitzaai wordt vertraagd door droogte en daardoor komt in verschillende streken ook reeds gezaaide tarwe slecht tot ontkiemen. Er zal daarom waarschijnlijk rekening gehouden moeten worden met een kleinere bebouwde oppervlakte.

Zaken in rogge bleven in de afgelopen week van beperkten omvang, hoewel de stemming voor dit artikel verbeterde in sympathie met tarwe en tot hoogere prijzen zaken plaatsvonden in Donau- en Russische rogge. Groot is de belangstelling niet. Tegenover de beperkte vraag staat een ruim aanbod. In Duitsland hebben de door de regering genomen maatregelen, om rogge van den eigen oogst te gebruiken voor veevoeder, niet de gewenschte resultaten gehad. De regering heeft groote hoeveelheden rogge gekocht met de bedoeling die als veevoeder te verkoopen, doch de prijs, welke consumenten daarvoor moesten betalen om dan het recht te krijgen gerst tegen een verlaagd invoerrecht te mogen importeerden, was te hoog gesteld om de maatregel voor verbruikers loonend te maken. Nieuwe maatregelen worden nu van de Deutsche regering verwacht en men meent, dat de prijs van de regeeringsrogge aanmerkelijk zal worden verlaagd.

De stemming voor maïs was in het begin der afgelopen week uiterst flauw en de prijsdaling, welke reeds verscheiden weken had geduurd, vond verderen voortgang, tot een zeer laag niveau werd bereikt. Op den flauwsten dag werd zelfs in de termijnmarkt te Rotterdam Novemberlevering gedaan voor f 100.— per last. Zeer spoedig is een verbetering ingetreden en hebben de prijzen zich weder aanmerkelijk kunnen verbeteren. Sedert het laagste punt is de consumptievraag in het binnenland verbeterd en geregeld werden tot stijgende prijzen flinke zaken tot stand gebracht. Het aanbod van Platamaïs, dat in het begin der week sterk had gedrukt, verminderde en houders waren niet meer geneigd voor de lage prijzen af te geven. Ook voor andere maïssoorten waren betere prijzen te maken, doch daarvoor was de verhooging niet zoo groot als voor Platamaïs. Zuid-Afrikaansche maïs bleef tot lagere prijzen dan die van Platamaïs aangeboden en de omzet vermeerderde wel, doch de groote belangstelling bestond voor Platamaïs. Aan den Donau hebben afladers hun prijzen aanmerkelijk verhoogd voor October en latere verscheping, doch ook voor deze maïssoort was de verhooging minder sterk dan voor Platamaïs. Het aanbod van Donau maïs was niet ruim. Vele verkoopers gaven er de voorkeur aan een afwachtende houding aan te nemen. Aan den Donau heeft het snijden van den maïs oogst plaatsgevonden onder gunstige weersomstandigheden en in Bulgarije vinden deze werkzaamheden

goeden voortgang. Aan de termijnmarkten in Zuid-Amerika zijn de prijzen reeds vanaf het begin der afgelopen week gestegen en op sommige dagen waren de verhoogingen belangrijk. Gisteren heeft men echter in Europa de laatste verhooging in Argentinië niet gevolgd en was de stemming minder vast. De koersen in Argentinië waren daarop gisteren ook aanmerkelijk lager. Vergeleken bij een week geleden was het slot voor October te Buenos Aires 23 cents en te Rosario 35 cents per 100 KG. hooger.

Ook gerst was in het begin der afgelopen week zeer flauw met drukkend aanbod van stoomende tweedehandsch partijen, welke spoedig werden verwacht en het was alleen mogelijk deze op te ruimen tot zeer lage prijzen. Afladers aan den Donau waren tot de in West-Europa maakbare prijzen op aflading niet aan de markt en bepaalden zich ertoe onverkochte onderweg zijnde partijen van de hand te doen. Tegelijk met de verbeterde stemming voor maïs is ook die voor gerst verbeterd en stegen de prijzen regelmatig, terwijl verkoopers gereserveerd waren en ook de Russen slechts matig zaken deden. Tegen het einde van de week zijn de prijzen gestegen tot een niveau, dat afladers aan den Donau weder aan de markt bracht en verschillende eerstehandsch zaken zijn toen weder tot stand gekomen. Tot de verbeterde stemming voor gerst hebben de kleine verschepingen van de vorige week bijgedragen. Zoowel van den Donau als van Rusland waren zij kleiner dan de helft van die der vorige week, doch toen waren zij ook zeer groot. De aanvoeren van gerst in de Roemeensche uitvoerhaven zijn gering, ten deele omdat de silo's vol zijn tengevolge van gebrek aan vraag in Europa en ook, omdat de boeren tot de thans geldende lage prijzen slechts datgene ter markt brengen, wat noodig is om aan hun finantie verplichtingen te voldoen. Verwacht mag worden, dat de verschepingen van gerst spoedig zullen toenemen, nu de per October-aflading gekochte partijen toescheept kunnen worden en nu ook weder nieuwe exportzaken, van den Donau worden gedaan. Evenals voor maïs, was gisteren ook voor gerst de stemming minder vast.

Haver is zeer gedrukt geweest, doch ook daarin is in de afgelopen week een verbetering ingetreden. Zoowel voor Plathaver als voor Russische zijn de prijzen verhoogd, zaken van grooten omvang zijn echter niet tot stand gekomen.

SUIKER.

Het begin der verslagweek zag er voor suiker treurig uit. Na den tweeden dag waren de prijzen overal op het laagste niveau beland, dat men ooit gekend heeft. Het bericht, dat Cuba en de Amerikaansche Suikerproducenten

N. V.

INDUSTRIEELLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN
Maatschappelijk Kapitaal f 25.000.000.— Volgestort geplaatst f 12.500.000.—

De Maatschappij financiert de aanschaffing op termijnbetaling van Industrie-machines, Landbouwmachines, Zuivel-installaties, Kantoor- en Winkelmachines, Bedrijfsautomobielen, enz. enz.

tot overeenkomst zouden zijn gekomen betreffende beperking van den export naar de V. S. resp. beperking van de productie, bracht echter eene sprongsgewijze verbetering teweeg.

Niettegenstaande deze vaste stemming was in Amerika de vraag voor Ruwsuiker van de zijde van Raffinadeurs nog zeer schaarsch; nadat voor 1.03 d.c. afgedaan was kon in het midden der week toch niet meer dan 1.06 d.c. bedongen worden.

Op de New-Yorksche termijnmarkt waren de prijzen op een gegeven moment 0.95 voor Oct., 1.01 voor Dec., 1.03 voor Jan. en 1.10 voor Maart, waarna de markt sloot op resp. 1.01, 1.07, 1.09 en 1.18.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 54.000 tons, de versmeltingen 66.000 tons tegen 51.000 tons in 1929 en de voorraden 277.000 tons tegen 656.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1930 Tons	1929 Tons	1928 Tons
Productie	4.671.260	5.156.315	4.037.833
Consumptie	88.939	119.315	140.833
Weekontv. afscheephavens...	30.014	20.893	35.918
Totaal sedert 1/1	3.457.386	4.521.026	3.494.992
Weekexporten	46.408	65.726	87.332
Totale export sedert 1/1	2.425.962	4.017.434	2.865.490
Voorraad afscheephavens.....	1.162.515	503.592	629.502
Voorraad binnenland.....	1.293.844	516.666	403.054

F. O. Licht publiceert eene *nieuwe* raming van het Europeesche Bietareaal 1930/31 in vergelijking met de bepante oppervlakte in 1929/30, waarnaast zijne te raming van de suikerproductie 1930/31 in vergelijking met die van 1929/30:

	Productie ruwsuiker		Productie ruwsuiker	
	Areaal (H.A.)		(Metr. tons)	
	1930/31	1929/30	1930/31	1929/30
Duitschland	460.107	433.015	2.250.000	1.966.782
Tsjecho-Slowakije	236.203	227.258	1.090.000	1.022.116
Oostenrijk	33.037	29.687	130.000	120.391
Hongarije	66.801	72.975	210.000	246.831
Frankrijk	245.280	243.100	1.050.000	909.622
België	55.567	57.194	275.000	252.048
Nederland	57.462	55.002	290.000	264.871
Denemarken	31.900	29.900	170.000	134.300
Zweden	35.624	27.467	170.000	121.404
Polen	196.300	242.014	750.000	928.776
Italië	111.385	116.111	385.000	440.822
Spanje	91.000	88.050	290.000	290.000
Groot-Brittannië ..	144.600	97.021	489.000	352.216
Overige landen ..	138.800	133.865	302.000	303.379
Tot. Eur. z. Rusl...	1.904.066	1.852.659	7.851.000	7.353.558
Rusland	1.044.000	784.000	1.760.000	950.000
Tot. Eur. incl. Rusl.	2.948.066	2.636.659	9.611.000	8.303.558

Hieruit volgt dat hij voor het *areaal* eene toename verwacht van:

2.8 pCt. voor Europa z/Rusland; 33.2 pCt. voor Rusland alléén, en 11.8 pCt. voor Europa incl./Rusland; en voor de *productie* eene toename van:

6.8 pCt. voor Europa z/Rusland; 85.3 pCt. voor Rusland, en 15.7 pCt. voor Europa incl. Rusland.

In Engeland bleef de markt voor Ruwsuiker zeer rustig. De loop der noteeringen op de Londensche termijnmarkt was parallel met New-York. Het einde der week kwam met de volgende prijzen:

October 1930...	Bietsuiker basis	88° fob. Sh.	4/3
December 1930..	"	"	4 2/4
Januari 1931....	Rietsuiker basis	96° cif.	5 1/2
Maart "	"	"	5 4/4
Mei "	"	"	5 7/4
Augustus "	"	"	5/9

Intusschen verlangden Raffinadeurs deze week hunne prijzen met 3 d.

Op Java heeft de V.I.S.P. hare limites weder iets verlaagd, zoodat deze thans als volgt luiden:

Superieur voor binnenland en Straits Settlements f 8.50, voor uitvoer naar alle andere landen f 8.—

No 16 & hooger voor binnenland en Straits Settlements f 7.50, voor Britsch-Indië f 7.—, voor China en Japan f 6.75.

Er werd nog 57.000 tons *Superieur* en ruim 20.000 tons No. 16 & hooger afgedaan.

Hier te lande gaf de termijnmarkt eveneens een zelfde beeld te zien als het buitenland. Bij opening lagen de prijzen reeds $f \frac{1}{4}$ beneden het slot der voorafgaande

week. Door het reeds vermelde bericht omtrent eene te verwachten overeenkomst tusschen Cuba en de V. S. sloeg de stemming tijdelijk om tot een zeer vaste met een prijsverhooging van $f \frac{1}{2}$. Daarna echter brokkelden de noteeringen weder af en de markt sloot kalm op de volgende prijzen: Dec. $f 7 \frac{1}{8}$; Mrt. $f 7 \frac{1}{2}$; Mei $f 7 \frac{3}{4}$ en Aug. $f 8$ —, alles geboden, met $f \frac{1}{8}$ hoogere vraagprijzen. De omzet bedroeg deze week 2800 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 1 October 1930.

De Amerikaansche katoenmarkt is weer iets flauwer geworden. Vanaf jl. Woensdag tot het slot gisteren daalden September futures in Liverpool 28 punten, welke daling meer kooporders tengevolge had. Gisteren waren echter, zowel de New-York als de Liverpoolmarkten vaster en sloot de eerst genoemde markt 12 tot 20 punten hooger. Ook Egyptische katoen is flauwer geworden en noteerde F. G. F. Sakellaridis gisteren 9.75 d., wat het laagste punt is sedert December 1915. Van de verkoopen gedurende de afgelopen week bedroeg het Amerikaansche totaal 14.950 balen, of iets meer dan een derde, wat vrijwel gelijk was aan Braziliaansche katoen met 14.300 balen. Van Argentijnsche en Perukatoen waren 10.390 balen, Egyptische en Soudan katoen 2320, Oost-Indische 1230, Afrikaansche 980 en het restant van 280 balen van andere markten.

In Amerikaansche garens zijn gedurende de laatste dagen van de vorige week goede zaken gedaan, zowel in grove nummers als ook in medio nummers mule twist cops. Naar de berichten te oordeelen schijnt het wel dat enkele verbruikers de prijzen vrij safe beschouwen en flinke hoeveelheden gekocht hebben. Deze week gaat er echter minder om, hoewel hier en daar koopers biedingen gedaan hebben tegen prijzen, welke niet te accepteren zijn, zoodat zaken zich dan ook tot kleine hoeveelheden beperken. Er worden enkele posten in bundelgarens voor Madras genoemd, doch de hoeveelheden zijn niet groot. Er hebben verdere verkoopen voor binnenlandsch gebruik plaats gevonden, doch de hoeveelheden zijn niet groot. Er zijn verdere verkoopen van getwijfde garens voor binnenlandsch gebruik tot stand gekomen, doch de verkochte hoeveelheden zijn niet groot. In Egyptische soorten is de betere vraag, die bezig was door te komen weer verminderd, waarschijnlijk tengevolge van de flauwere stemming van het ruwe materiaal en naar cops van alle soorten bestaat slechts weinig belangstelling. In getwijfde garens gaat weinig om, zowel voor de binnenlandsche markt als voor export.

De flauwere stemming voor katoen heeft zijn gewonen invloed op de doekmarkt gehad. Het is wel ongelukkig, dat in een tijd dat de stemming eens optimistisch was elke groei van het vertrouwen, terstond zou worden tegengehouden door de lagere noteeringen van het ruwe materiaal.

Men begint langzamerhand aan dergelijke dalingen van het ruwe materiaal gewend te raken en wij kunnen slechts geduldig een vastere stemming van de markt afwachten. Intusschen heeft de huidige toestand enkele zaken mogelijk gemaakt, doch over het algemeen geven de meeste koopers er de voorkeur aan de loop der zaken af te wachten en de vraag is slechts van weinig beteekenis.

Liverpoolnoteeringen	Oost. koersen	23 Spt.	30 Spt.		
	24 Spt.	1 Oct.	T.T. op Br.-Indië	1/5 3/4	1/5 3/4
F.G.F. Sakellaridis	10,20	9,75	T.T. op Hongkong	1/3 7/8	1/3 7/8
G.F. No. 1 Oomra	3,10	2,95	T.T. op Shanghai	1/7 1/2	1/6 7/8

KOFFIE.

Aanvankelijk bleef de markt vast gestemd. De wisselkoers in Brazilië liep nog iets op en op 3 October bereikte hij een stand van 521/64 d. Bovendien gelukte het aan het Verdedigings-Instituut van Sao Paulo om, gebruik makende van vraag naar termijnen ter indekking van vroegere verkoopen tegen loco en afladings-contracten, de termijnmarkt te New-York nog verder op te zetten en natuurlijk volgden de termijnmarkten in Europa. Aan de haussebeweging kwam echter op 6 October plotseling een einde, naar aanleiding van berichten betreffende revolutie in Brazilië, tengevolge waarvan de wisselkoers daalde op 5 1/4 d. Uit Rio werd echter geseind, dat deze koers als „nominaal” was te beschouwen en reeds den volgenden dag kwam per telegraaf het bericht, dat de banken te Rio en te Santos tot nader order gesloten zijn. Ook de koffie-termijnmarkten in die steden zijn voorloopig gesloten en een strenge censuur op het telegrafisch en telefonisch verkeer schijnt in het geheele land te zijn ingesteld. De termijnmarkten in Europa en in Amerika daalden hierop plotseling belangrijk (New-York zakte op den 6en voor het Gemengd contract onge-

veer 80 à 100 punten en voor het Santos-contract ongeveer 135 à 150 punten in en de markt alhier was op 7 dezer ruim 2 à 2½ ct. lager dan de opening van den vorigen dag).

De kost- en vracht-aanbiedingen van Santos, die aanvankelijk ongeveer onveranderd waren, bleven op 7 dezer geheel uit. Van Rio echter, dat in de eerste dagen der week 1/- à 1/6 per cwt. was gestegen, kwamen op den 7en wel enkele offertes door; deze waren 1/6 à 1/9 lager.

Het reeds in het vorig Overzicht vermelde bericht betreffende de verlenging van de overeenkomst der verschillende koffie-produceerende Staten van Brazilië tot limitering der aanvoeren, blijkt, nu nadere berichten dienaangaande zijn ontvangen, onvolledig te zijn geweest. Bepaald is, dat de maximum voorraden als volgt zullen zijn: Santos 1.200.000 balen, Rio en Nitheroy 360.000 balen, Victoria 150.000 balen, Paranagua, Bahia en Recife elk 50.000 balen, terwijl voor elk der overige havens een maximum is vastgesteld van twintigmaal de hoeveelheid, waarop de dagelijkse aanvoeren zijn gelimiteerd. De dagelijkse aanvoeren in alle havens zullen worden vastgesteld in verhouding tot de hoeveelheid, uitgevoerd in de voorafgaande week, veertien dagen of maand.

Aan de loco-markt was de afzet ook in de afgelopen week iets meer bevedigend en de officieele noteeringen bleven gehandhaafd op 36 ct. per ½ K.G. voor Superior Santos en 29 ct. voor Robusta.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen de noteeringen aanvankelijk 1 à 1½ ct. op om daarna 2 à 2½ ct. in te zakken. Dinsdag 7 October des voormiddags waren de noteeringen als volgt: October 24¼, December 22½, Maart 20¾, Mei 19¼, September 18¾ ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping waren op 6 dezer ongeveer 54/6 à 57/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 57/6 à 61/-; daarna zijn, zooals hierboven reeds vermeld, geen vaste offertes hier ontvangen. Van Rio zijn de prijzen thans voor type New-York 7 met beschrijving, prompte verschepping, 34/- à 35/-.

Nederlandsch-Indië b'eeft, voor de ongewasschen Sumatra Robusta-soorten vast gestemd en de prijzen hiervan liepen ½ à 1 ct. per ½ K.G. hooger. Gewasschen Robusta daarentegen zakt 1 ct. in. De prijzen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, October-verschepping, 18 ct.; Benkoelen Robusta, October-verschepping, 18½ ct.; Mandheling Robusta, October-verschepping, 20½ ct.; W.L.B. f.a.q. Robusta, October-verschepping, 27½ ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
6 Oct.	\$ 6,35	\$ 5,57	\$ 5,35	\$ 5,24
29 Sept.	" 7,03	" 6,44	" 6,27	" 6,01
22 "	" 6,50	" 6,07	" 5,95	" —
15 "	" 6,59	" 6,23	" 6,13	" —

Rotterdam, 7 October 1930.

THEE.

Gedurende de achter ons liggende week was de stemming op de theemarkt onveranderd vast.

Voor Java- en Sumatra-theeën werden levendig gevraagd, evenals Ceylon-soorten.

Voor Britsch-Indische theeën werd de markt iets flauwer, mede tengevolge van het terugloopen der kwaliteit.

In miljoenen lbs. bedroegen de aanvoeren in September te Londen 46¼ (vorige maand 52½, vorig jaar 47¼). De afleveringen 38 (vorige maand 38½, vorig jaar 37½) en de voorraden per ultimo September 223 (per ultimo Augustus 215, per ultimo September 1929 202).

De toeneming bedraagt derhalve voor dit jaar, gedurende September 8 miljoen lbs., tegen 10½ miljoen lbs. in 1929.

Volgens telegrafisch bericht aan de Vereeniging voor de Theecultuur in Ned.-Indië bedroeg de uitvoer van China-thee naar het buitenland in miljoenen KG. gedurende het eerste kwartaal 9.7 tegen 13 in 1929.

Amsterdam, 6 October 1930.

STEENKOLEN.

Het eenige feit van beteekenis gedurende deze berichtsperiode is de afschaffing van de exportpremie in Yorkshire en de verdere Midland districten van den uitvoer voor kolen over de Humberhavens. Waar deze op het laatst nog 2/- per ton bedroeg, na vroeger reeds verlaagd te zijn, zou men gemeend hebben, dat de afschaffing de prijzen evenzeer 2/- zou doen naar boven gaan. Dit is niet geheel

uitgekomen. De verhooging bedraagt al naar gelang van de soort niet meer dan 6 d. tot 1 sh. 6 d. en verwacht wordt, dat de rijzing tenslotte geheel zal verdwijnen.

Op de overige markten heerscht kalmte met steeds krimpende omzetten.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 9.50
Durham Ongezeefde	9.90
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	12.50
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	9.—
Yorkshire gewasschen Singles	9.75
Westfaalsche Veförder	12.35
„ Vlamstukken I	13.50
„ Smeenootjes	13.—
„ Gasvlamförder	12.25
„ Gietcokes	16.50
Hollandsche Eierbrikketten	15.50

alles per ton van 1.000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkerkolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11.35. Markt prijshoudend. 7 October 1930.

IJZER.

Op de continentale exportmarkt voor ruw ijzer is de afgelopen veertien dagen geen nieuws voorgevallen. De positie van de markt is bij voortdoring zwak, hetgeen duidelijk blijkt uit de noteering voor Lux 3 te leveren naar Schotland, die in de laatste weken nog weer met ½ sh. tot 59/- fot. Grangemouth gedaald is.

Ook de Cleveland-markt is zwakker, sinds de vorige week wordt speciaal voor levering naar Schotland 60/- fob. genoteerd, terwijl de officieele noteering nog 63/6 fob. is. Na eenige opleving is de vraag weer sterk verminderd. Bij de beperkte productie behoeft echter voor de vorming van voorraden niet gevreesd te worden.

De staalprijsen ondergingen opnieuw een daling. De producenten nemen de iets in aantal toenemende orders grif op, waardoor, bij de beperkte productie, de leveringstermijnen voortdurend grooter worden.

VRACHTENMARKT.

• *Graan van Noord-Amerika.* Het aanbod van lading was nog geringer dan in de voorgaande week. Verschillende schepen zijn in ballast van Montreal naar de Northern Range vertrokken.

Van Montreal werden bevracht een spotprompte boot naar de Middellandsche Zee tegen 0.10, een prompt schip (met de optie Quebec) naar Avonmouth tegen 1/6 per qtr., een handige boot per tweede helft October naar Griekenland tegen 2/11 per qtr. alsmede een schip per begin November naar Havre/Hamburg range tegen \$ 0.10.

• *La Plata.* Deze markt onderging gedurende de laatste dagen een gestadige verbetering. De vraag nam toe en de vracht liep voor vroege, handige booten zeker 2/- op. Van de Bovenrivier werd 15/- betaald voor booten van ca. 5200 ton naar U.K./Continent, maar thans is minstens 6 d. meer te krijgen, terwijl bovendien bevrachters voor groote booten 14/9 à 15/- moeten betalen. Deze verbetering is voor een groot deel het gevolg van de ingetreden lusteloosheid in de Zwarte Zee afdeling.

• *Donau en Zwarte Zee.* De Donau-markt bleef kalm en de vraag was zeer gering. De eenige afsluiting der vorige week betreft een 5000 tonner naar Denemarken op basis van 17/6, één, 18/- twee, 18/6 drie loshavens. Van de Zwarte Zee is momenteel practisch niets meer te doen. Er werden slechts twee booten gesloten, beide tegen 11/9 basis Antwerpen/Hamburg Range met volle opties. Na het enorme aantal booten, hetwelk gedurende de laatste weken van de Zwarte Zee opgenomen werd, is het niet te verwonderen, dat de vraag voor het oogenblik althans geëindigd is.

• *Middellandsche Zee.* Er valt geen verbetering te constateren, ofschoon meer afsluitingen plaats vonden dan gewoonlijk, bleven de vrachten onveranderd en was de aangeboden scheepsruimte voldoende om de vraag te dekken.

• *Kolen van U.K.* De vraag is niet verbeterd en de vrachten bleven tengevolge van het voldoende aanbod van scheepsruimte onveranderd. Alleen naar Zuid-Amerika liepen de vrachten terug door de verbetering der thuisvrachten van de La Platarivier.

Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: St. Nazaire 3/-, Cadix 7/-, Marseille 7/-, Genua 6/3, Piraeus 6/3, Dedeagatch 10/3, Singapore 11/3, Buenos Aires 13/-, Rio 11/-, Rosario 15/6, Para 11/6, en van de Oostkust: Helsingfors 4/9, Hamburg 3/6, Havre 3/3, Algiers 7/-, Genua 6/1½, Trieste 7/-, Rio de Janeiro 12/3 en Buenos Aires 14/6.